

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ:
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Διπλωματική Εργασία

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Αντωνοπούλου Μαργαρίτα

Επιβλέπων καθηγητής: «Διαμαντής Μαστρογιαννάκης»

Αθήνα, Φεβρουάριος 2024

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του/της φοιτητή φοιτήτριας(«συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο ,για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τηρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

**«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές
του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»**

Αντωνοπούλου Μαργαρίτα

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής/Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής/Επιβλέπουσα
Καθηγήτρια:

«Διαμαντής Μαστρογιαννάκης»

«Μέλος ΣΕΠ και Διδάσκων ΕΑΠ»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής

«Ανδρέας Μπαλτάς»

«ΔΠΣΑΣΚ & Διδάσκων ΕΑΠ»

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Αθήνα, Φεβρουάριος 2024

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Μαστρογιαννάκη Διαμαντή για την πολύτιμη καθοδήγηση και την απόλυτη στήριξη και εμπιστοσύνη που έδειξε προς το πρόσωπο μου κατά τη διάρκεια συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας .

Επιπρόσθετα θα ήθελα να εκφράσω την αγάπη μου για την αγαπημένη μου πόλη των Τρικάλων όπου έζησα τα επί έντεκα χρόνια και ολοκλήρωσα τις σπουδές μου. Καθώς και ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένεια μου για την υποστήριξη σε όλη μου την πορεία στο Μεταπτυχιακό.

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση του ρόλου της τοπικότητας και της οπαδικής κοινότητας του Αθλητικού Ομίλου Τρικάλων (ΑΟΤ) και τον τρόπο με τον οποίο διαφαίνεται μέσω εμπειριών παλαίμαχων ποδοσφαιριστών της ομάδας της περιόδου 1980-1990.

Η μελέτη υιοθέτησε την ποιοτική ερευνητική μέθοδο χρησιμοποιώντας ημι-δομημένες συνεντεύξεις.

Το ερευνητικό δείγμα αποτέλεσαν έξι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές της ομάδας των Τρικάλων όπου η ενεργή τους πορεία διαγράφεται τη δεκαετία 1980-1990. Οι εμπειρίες τους δείχνουν το ρόλο που έπαιξε η τοπική ομάδα πριν την ενασχόληση τους με το άθλημα του ποδοσφαίρου, κατά την ενεργή δράση τους αλλά και με το πέρας της ποδοσφαιρικής τους πορείας, τον τρόπο με τον οποίο αναδεικνύεται η έννοια του τόπου αλλά και η σχέση των ποδοσφαιριστών με την οπαδική κοινότητα. Τα δεδομένα της έρευνας ανέδειξαν τη σημαντικότητα της τοπικής ποδοσφαιρικής ομάδας τη δεκαετία 1980-1990 σε κοινωνικο-πολιτισμικό επίπεδο, το ρόλο των ποδοσφαιριστών στον αγωνιστικό χώρο και στην κοινωνία και τις σχέσεις τους με την οπαδική κοινότητα και πώς αυτό οφείλεται στην διαμόρφωση στον τόπο καταγωγής τους. Τέλος στην έρευνα αναδεικνύονται οι σχέσεις μεταξύ των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών παρά το τέλος της ποδοσφαιρικής τους καριέρας.

Λέξεις – Κλειδιά

Τοπικότητα

τοπική ταυτότητα

οπαδική κοινότητα

επαρχιακή ποδοσφαιρική ομάδα

παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές

ΑΟΤ (Αθλητικός Όμιλος Τρικάλων)

ΕΠΣ (Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων)

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Abstract

The purpose of this presentation is to explore the role of locality and the fan community of the Athletic Club of Trikala (AOT) and how it is manifested through the experiences of former football players of the team during the period of 1980-1990.

The study adopted a qualitative research method using semi-structured interviews.

The research sample consisted of six former football players of the Trikala team whose active careers spanned the decade of 1980-1990. Their experiences illustrate the role played by the local team before their involvement in football, during their active participation, and after their football careers, highlighting the concept of locality and the relationship of the players with the fan community. The research data revealed the importance of the local football team of the decade 1980-1990 on a socio-cultural level, the role of the football players both on the field and in society, and their relationships with their fan community, all of which are attributed to the upbringing in their place of origin. Finally, the research highlights the relationships amongst the players even after the end of their football careers.

Keywords

Locality

Local identity

Fan community

Provincial football team

Former football players

AOT (Athletic Club of Trikala)

EPF (Football Clubs Association)

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

1.1	Προβληματική.....	13
1.2	Σκοπός και στόχοι	14
1.3	Ερευνητικά ερωτήματα.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ιστορία της ομάδας του Αθλητικού Ομίλου Τρικάλων

2.1	Η εμφάνιση του ποδοσφαίρου στη πόλη των Τρικάλων	15
2.2	Η εξέλιξη του Τρικαλινού ποδοσφαίρου	16
2.3	Η συγχώνευση της "υπερομάδας"	17
2.4	Η ίδρυση της ομάδας του Α.Ο.Τ.....	21
2.5	Η έννοια της τοπικής ταυτότητας.....	24
2.6	Η έννοια της τοπικής ταυτότητας – ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ.....	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.ΕΡΕΥΝΑ

3.1	Ερευνητική μεθοδολογία	26
3.2	Ερευνητικό δείγμα.....	28
3.3	Περιορισμοί έρευνας.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1	1 ^{ος} Ερευνητικός Άξονας.....	31
4.2	2 ^{ος} Ερευνητικός Άξονας.....	33
4.3	3 ^{ος} Ερευνητικός Άξονας.....	35
4.4	Σύγκριση αποτελεσμάτων.....	37
4.5	Το ποδόσφαιρο ως εργαλείο ανάδειξης της τοπικής ταυτότητας	37

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 : Ερωτηματολόγιο.....	39
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 : Συνεντεύξεις.....	41
Βιβλιογραφικές αναφορές	61
Ξενόγλωσση.....	61
Ελληνόγλωσση.....	62

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Κεφάλαιο 1

1.1 Προβληματική

Το ποδόσφαιρο, ως βασιλιάς των αθλημάτων, αποτελεί μια παγκόσμια φαινομενικά πρακτική που έχει καταφέρει να συνδέσει κόσμους, να διαπλάσει πολιτισμούς και να δημιουργήσει ταυτότητες. Ωστόσο, πέρα από τα κατορθώματα των ποδοσφαιρικών σταρ και τα εντυπωσιακά γκολ, είναι βαθιά ριζωμένο στις τοπικές κοινότητες.

Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής προόδου, η έννοια της τοπικότητας συχνά απομακρύνεται από το επίκεντρο της προσοχής, παρόλα αυτά το ποδόσφαιρο δεν παύει να αποτελεί έναν από τους τομείς όπου η τοπικότητα προσδίδει βάθος, νόημα και πάθος. Στην παρούσα έρευνα, θα εξετάσουμε πώς και με ποιον τρόπο το ποδόσφαιρο διαμόρφωνε και αναδείκνυε την έννοια της τοπικότητας μέσω της ποδοσφαιρικής κουλτούρας της ομάδας του Α.Ο. Τρίκαλα αναλύοντας τις εμπειρίες παλαίμαχων ποδοσφαιριστών της δεκαετίας 1980-1990.

Η τοπικότητα στο ποδόσφαιρο εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους καθώς οι ομάδες ποδοσφαίρου αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της τοπικής κοινότητας, αντικατοπτρίζοντας τα χαρακτηριστικά, τις αξίες και την ιστορία της ομάδας. Οι αγώνες στα τοπικά γήπεδα είναι κοινωνικά δρώμενα όπου συγκεντρώνουν τους φιλάθλους και ενισχύουν τον κοινωνικό δεσμό. Οι οπαδικές κοινότητες αλλά και οι φιλάθλοι – κάτοικοι της πόλης - αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ομάδας και της κοινωνίας καθώς διασυνδέονται με κοινωνικές πρωτοβουλίες και δραστηριότητες που ενισχύουν την τοπική κοινότητα. Μέσω των συσσωματώσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των φιλάθλων της πόλης αλλά και της αλληλεπίδρασης που είχαν με τους ποδοσφαιριστές αναδεικνύεται η τοπική κουλτούρα, ο ρόλος του ποδοσφαίρου στην καθημερινότητα της πόλης και θέση που είχε ο «κυριακάτικος αγώνας». Η δομή της παρούσας έρευνας διαρθρώνεται στις παρακάτω ενότητες. Αρχικά διατυπώνεται η προβληματική της έρευνας, τους στόχους και τα θεμελιώδη ερωτήματά της εισάγοντας με αυτό τον τρόπο τον αναγνώστη στην διαδικασία που θα ακολουθηθεί και τι πρόκειται να αναλυθεί. Στη συνέχεια ακολουθεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση των βασικών εννοιών που απασχολούν την έρευνα και η ιστορία της ομάδας που θα εξετασθεί καθώς και η ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε. Τέλος ακολουθούν η παρουσίαση του δείγματος, η ανάλυση του και τα συμπεράσματα της έρευνας.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

1.2 Σκοπός και στόχοι

Στην έρευνα αυτή θα παρουσιάσουμε την αντίληψη των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών όπου η ενεργή τους δράση ήταν τη δεκαετία 1980-1990, σε σχέση με την έκφραση της οπαδικής κοινότητας καθώς και το ρόλο της ομάδας για τους ίδιους του ποδοσφαιριστές και τον τρόπο που μεταφράζονταν στα μάτια τους. Θα αναφερθούμε στο ρόλο της τοπικότητας και της τοπικής ομάδας σε μία δεκαετία όπου το ποδόσφαιρο είχε διαφορετικό ρόλο από ότι στις μέρες μας καθώς και τον ρόλο των ποδοσφαιριστών στην τοπική κοινωνία και την συμπερίληψη τους σε αυτή. Τέλος θα αναλύσουμε τις κοινωνικο-πολιτισμικές προσλαμβάνουσες των ίδιων των ποδοσφαιριστών αλλά και τις μεταβολές των μεταξύ τους σχέσεων και τη διαμεσολάβηση αυτών στο πέρασμα της ποδοσφαιρικής τους πορείας.

1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Η παρούσα έρευνα εστιάζει σε τρεις βασικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας που ερευνάται είναι οι προσλαμβάνουσες των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών καθώς και ο ρόλος που είχε η ομάδα του Α.Ο.Τ πριν την ενασχόληση τους με το ποδόσφαιρο, κατά τη διάρκεια της ενεργής τους δράσης ως ποδοσφαιριστές της ομάδας αλλά και με τη διακοπή της ποδοσφαιρικής του καριέρας. Ο δεύτερος ερευνητικός άξονας που εξετάζεται σχετίζεται με την αντίληψη της οπαδικής κοινότητας από τους ποδοσφαιριστές, την επιρροή που η οπαδική κοινότητα είχε συναισθηματικά και στην απόδοση τους. Τέλος, ο τρίτος ερευνητικός άξονας που εξετάζεται σχετίζεται με την έννοια της τοπικότητας και την επιρροή που είχε σε συναισθηματικό και αγωνιστικό επίπεδο στους ποδοσφαιριστές τη δεκαετία 1980-1990.

Κεφάλαιο 2: Η ιστορία της ομάδας του Αθλητικού Ομίλου Τρικάλων

2.1 Η εμφάνιση του ποδοσφαίρου στην πόλη των Τρικάλων.

Η εμφάνιση του ποδοσφαίρου στην πόλη των Τρικάλων , στην καρδιά της Θεσσαλίας, είναι μια ιστορία που σχετίζεται με την αγάπη με το άθλημα του ποδοσφαίρου. Ωστόσο, η εμφάνιση του ποδοσφαίρου στην περιοχή συνδέεται στενά με τον εμπορικό και πολιτισμικό χαρακτήρα των Τρικάλων κατά την περίοδο της αυξημένης οικονομικής ευημερίας και της επαφής με τις ευρωπαϊκές προόδους. Η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα που συστάθηκε στην πόλη των Τρικάλων υπήρξε η ο "Αχιλλεύς" όπου ιδρύθηκε το 1923, μετά από μερικά χρόνια κατασκευάζεται το πρώτο ποδοσφαιρικό γήπεδο της πόλης των Τρικάλων το 1950 χωρητικότητας 15.000 θεατών. Κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού του 20ου αιώνα, οι τοπικές ομάδες ποδοσφαίρου αναδείχθηκαν στην πόλη προσέλκυαν το κοινό και δημιουργούσαν ένα κλίμα ανταγωνισμού που συνέβαλλε στην εξάπλωση του ποδοσφαίρου στην περιοχή.

Την σημαντικότερη εν ενεργεία ομάδα της πόλης των Τρικάλων αποτελεί ο Α.Ο. Τρίκαλα, η ομάδα αντιπροσωπεύει μια μακρά και πλούσια ιστορία στον τομέα του ποδοσφαίρου και αποτελεί έναν από τους πλέον σημαντικούς αθλητικούς οργανισμούς στην πόλη των Τρικάλων και τη Θεσσαλία. Η σημαντικότητά του από την ίδρυση μέχρι και σήμερα είναι πολυδιάστατη και αντικατοπτρίζεται σε πολλούς τομείς. Η ομάδα του Α.Ο.Τ κατέχει ενεργή ποδοσφαιρική δραστηριότητα καθώς έχει συμμετάσχει σε διάφορες οργανώσεις και διαγωνισμούς σε εθνικό επίπεδο και αντιπροσωπεύει την πόλη. Η ενίσχυση της τοπικής κοινότητας μέσω αθλητικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων καθώς και κοινωνικών πρωτοβουλιών δημιουργεί έναν άρρητο δεσμό της ομάδας με την τοπική κοινότητα. Η εκπροσώπηση της πόλης στα πρωταθλήματα έχει δώσει το έναυσμα στους κατοίκους της πόλης για υπερηφάνεια και συναισθηματική σύνδεση με την ομάδα.

2.2 Η εξέλιξη του Τρικαλινού ποδοσφαίρου

Η ιστορία του Τρικαλινού ποδοσφαίρου μπορεί να έχει αφετηρία το έτος 1963, όταν από τον "Αχιλλέα" και την "ΑΕΤ" προήλθε η "υπερομάδα" όπως έσπευσαν να τότε οι φίλαθλοι να ονομάσουν τον καρπό της συγχώνευσης, το άθλημα όμως του ποδοσφαίρου έχει βαθιές ρίζες που στην περιοχή των Τρικάλων φθάνουν στις αρχές του 20ου αιώνα. Η ίδρυση του "Γυμναστικού Συλλόγου Τρικάλων" το 1896 καθώς και η οργάνωση Πανελλήνιων Αγώνων στίβου που έγιναν στην πόλη στις 7,8 και 9 Σεπτεμβρίου 1908 (όπου συμπεριλαμβάνονταν αγώνες ποδοσφαίρου) κίνησε το ενδιαφέρον των Τρικαλινών για το άθλημα. Οι πρώτες δειλές κινήσεις για συγκρότηση ομάδων άργησαν όμως να εμφανιστούν. Γύρω στο 1914-15 υπήρξαν νεαροί που κλωτσούσαν αυτοσχέδιες μπάλες σε αλάνες της περιοχής, ενώ πρώτη ποδοσφαιρική συνάντηση δημοσιεύεται στην εφημερίδα "θάρρος" στις 30 Μαΐου το 1920 και αναφέρεται σε αγώνα μεταξύ μαθητικών ομάδων Τρικάλων και Καρδίτσας.

Το 1922-23 όπως αναφέρει ο Κύρμπας Σ. στο βιβλίο "50 χρόνια Α.Ο Τρίκαλα" εμφανίζονται οι πρώτες ομάδες των Τρικάλων όπως "Α.Σ Δελφίνοι" και ο "Α.Σ Φοίβος" ενώ το 1923 από τα μέλη του "Μουσικογυμναστικού Συλλόγου Τρικάλων" με επικεφαλής το Αλέκο Πιτυρίγκα ιδρύεται ποδοσφαιρικό τμήμα το όνομα του οποίου είναι "Διάπλασις Νέων Τρικάλων". Πρόκειται για τον πρόγονο του "Αχιλλέα Τρικάλων", αφού το 1926 με τροποποίηση του καταστατικού μετονομάζεται σε "Π.Ο.Τ. Αχιλλεύς". Την ίδια δεκαετία η ποδοσφαιρική κίνηση επεκτείνεται σε ολόκληρο το Νομό των Τρικάλων. Το 1929 ιδρύεται ο Ποδοσφαιρικός Σύλλογος Καλαμπάκας "Τα Μετέωρα", το 1931 ο Ποδοσφαιρικός Σύλλογος "Παναθαμανικός", το 1932 ο "Άρης Αγίας Μονής" και λίγο αργότερα, το 1935 στο Παλαιομονάστηρο ιδρύεται ο "Πιαλειακός Μπελετσίου". Το 1937-38 οι ομάδες "Αχιλλεύς" και "Παναθαμανικός" συγχωνεύονται και η νέα ομάδα παίρνει το όνομα "Ποδοσφαιρικός Όμιλος Τρικάλων"(Π.Ο.Τ). Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος όπως ήταν φυσικό έβαλε φρένο σε αυτές τις δραστηριότητες, παρόλο που και κατά τη διάρκεια της κατοχής οι Τρικαλινοί δεν έπαψαν να ασχολούνται με το ποδόσφαιρο, περισσότερο για να δώσουν διέξοδο στην πείνα και στα μεγάλα προβλήματα που αντιμετώπιζαν. Με την απελευθέρωση εμφανίζονται καινούργια σωματεία που προστίθενται στα ήδη υπάρχοντα. Το 1944 μνημονεύονται αγώνες του "Εργατικού Αστέρη" και της ομάδας "Ε.Π.Ο.Ν" (ομάδες οι οποίες κατά τη διάρκεια του εμφυλίου διαλύθηκαν), ενώ το 1947 ιδρύονται ο "Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Όμιλος Τρικάλων" (Π.Α.Ο.Τ) και ο "Ηρακλής Τρικάλων". Το 1950 είναι η χρονιά της δημιουργίας "Α.Ε Τρικάλων" που προήλθε από τη

συγχώνευση του Π.Α.Ο.Τ και του Ηρακλή. Η Α.Ε.Τ. μαζί με τον Π.Ο.Τ. (όπου το 1951 μετονομάστηκαν ξανά σε "Α.Ο.Τ Αχιλλεύς") θα αποτελέσουν τα κατοπινά χρόνια τις δύο κορυφαίες ομάδες της πόλης, οι δε ποδοσφαιρικές τους συναντήσεις για περισσότερο από μία δεκαετία θα μονοπωλήσουν το τοπικό ενδιαφέρον. Το 1951 εξάλλου ιδρύονται δύο νέα σωματεία: Πρόκειται για τον "Διαγόρα Τρικάλων" καθώς και για τον "Α.Σ Τρίκκη". Λίγα χρόνια αργότερα ο "Διαγόρας" διαλύεται και οι παίκτες του προσχωρούν στην "Τρίκκη", ενώ ιδρύεται ένα ακόμη σωματείο στο νομό, ο "Ηρακλής Ζάρκου".

Η δεκαετία του '50 είναι αυτή κατά την οποία τα ποδοσφαιρικά σωματεία των Τρικάλων οργανώνονται σωστά, αποκτούν πληθώρα ταλαντούχων ποδοσφαιριστών και για πρώτη φορά πραγματοποιούν επιτυχίες που ξεπερνούν τα όρια του Νομού αλλά και της Θεσσαλίας. Κορυφαία περίοδος ήταν το 1958-59 όταν ο "Αχιλλεύς Τρικάλων" αφού αναδείχθηκε διαδοχικά πρωταθλητής στον Όμιλο των Τρικάλων – Καρδίτσας και στον Όμιλο Θεσσαλίας, μετείχε κατόπιν στον προκριματικό Βόρειο Όμιλο για την Α'Εθνική έχοντας τα εξής αποτελέσματα:

Αχιλλεύς Τρικάλων- Ασπίς Ξάνθης 2-2

Ασπίς Ξάνθης – Αχιλλεύς Τρικάλων 3-2

Αχιλλεύς Τρικάλων – Δόξα Δράμας 2-4

Δόξα Δράμας – Αχιλλεύς Τρικάλων 7-1

Αχιλλεύς Τρικάλων – Μ.Αλέξανδρος Κατερίνης 1-3

Μ.Αλέξανδρος Κατερίνης – Αχιλλεύς Τρικάλων 2-1

2.3 Η συγχώνευση της «υπερομάδας»

Η δεκαετία του '60 βρίσκει τις δύο μεγάλες ομάδες της πόλης, τον "Αχιλλέα" και τον "Α.Ε.Τ" να ανταγωνίζονται σκληρά η μία την άλλη, να μετέχουν στους ομίλους της Θεσσαλίας (κάτι αντίστοιχο με το Πρωτάθλημα της Β' Εθνικής), και η διάσπαση των δυνάμεων τους να μην τους επιτρέπει να γευθούν μια μεγάλη επιτυχία. Ήδη στις στήλες του τοπικού Τύπου αρχίζουν να εμφανίζονται επιστολές που θέτουν ανοιχτά το ζήτημα της συγχώνευσης των δύο σωματείων. Μάλιστα το 1961 γίνονται γενικές συνελεύσεις των Δ.Σ τόσο του "Αχιλλέα" όσο και της "Α.Ε.Τ" με θέμα συζήτησης τη συγχώνευση, η οποία τότε ναυαγεί γιατί δεν υπήρξε συμφωνία στο όνομα της νέας ομάδας "Ασκληπιός" το οποίο είχε προταθεί!

Η περίοδος 1962-1963 υπήρξε καταλυτική τόσο για την ισχυροποίηση των δύο ομάδων όσο και για την παγίωση της ιδέας της συγχώνευσης. Ήταν η χρονιά που διαμορφώθηκαν οριστικά οι όμιλοι της Β' Εθνικής και οι Τρικαλινές ομάδες τοποθετήθηκαν στον 4ο Όμιλο. Το πρωτάθλημα ήταν συναρπαστικό και

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

κατά τη διάρκεια του πότε η Α.Ε.Τ πότε ο Αχιλλεύς προέβαλλαν ως φαβορί για την κατάκτηση του τίτλου. Τελικά δεν τα κατάφεραν επιτρέποντας στον Εδεσσαϊκό να το κατακτήσει. Αξίζει να παραθέσουμε την τελική βαθμολογία των κορυφαίων θέσεων που ήταν:

1.	Εδεσσαϊκός	46-22	65
2.	Α.Ε. Τρικάλων	48-30	64
3.	Αχιλλεύς Τρικάλων	47-29	62
4.	Ολυμπιακός Κοζάνης	54-29	62
5.	Ολυμπιακός Βόλου	44-28	61

Την περίοδο αυτή τα αποτελέσματα των Τρικαλινών ομάδων στου μεταξύ τους αγώνες ήταν: Αχιλλεύς - Α.Ε.Τ 2-2 στον πρώτο γύρο και Α.Ε.Τ. – Αχιλλεύς 0-2 στον δεύτερο. Όλοι οι παράγοντες και οι φίλαθλοι στα Τρίκαλα είχαν διαπιστώσει ότι η μοναδική διέξοδος για να πάρει το Τρικαλινό ποδόσφαιρο τον δρόμο των επιτυχιών ήταν η συγχώνευση όπως μας αναφέρει ο Κύρμπας Σ. στο βιβλίο *“50 χρόνια Α.Ο Τρίκαλα”*. Αλλά και οι ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων ήταν υπέρ της συγχώνευσης. Με πρωτοβουλία των δύο αρχηγών, του Χρήστου Πουλιάνα του Αχιλλέα και του Γιάννη Κλαπανάρα της Α.Ε.Τ., συγκεντρώθηκαν στο “στέκι” τους το κέντρο “Κομπαρσίτα” όπου αποφάσισαν αμετάκλητα ότι μόνο ένα υπάρξει συγχώνευση θα ξανασυμμετάσχουν οι ομάδες τους.

ΝΙΚΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΙΛΑΘΛΩΝ Η ΥΠΕΡΟΜΑΣ ΘΑ ΠΛΑΙΣΙΩΘΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΡΟΚΡΕΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΚΤΩΝ

Ο ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ, ΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΙΛΑΘΛΟΙ
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΚΔΗΛΩΣΟΥΝ ΕΜΠΡΑΚΤΩΣ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΩΝ

Η απόφασις περί δημιουργίας υπερομάδος εις την πόλιν μας, ή οποία θέ φέρη το όνομα «Τρίκαλα» και ή οποία αναμένεται ότι θα διαδραματίση πρωτεύοντα ρόλον εις το πρωτάθλημα Β'. Έθνικης Κατηγορίας, έχαιρετίσθη με ανυπόκριτον χαράν και ένθουσαν από την συντριπτικήν ορότητα των Τρικαλινών φίλων, οι οποίοι άντελήθησαν τας συγχρόνους απαιτήσεις του ποδοσφαίρου και έδωσαν την έδειγμένην λύσιν εις τό πρόβλημα τουτο πού τούς έταλάνισε επί πολλά έτη. Βεβαίως υπήρξαν και οι δυσχερείαι, οι οποίαι άντελήθησαν από τούς Τρικαλινούς ποδοσφαιριστάς, ή πίστις όλων μας εις την υπερμάδα και ή συμπαράστασις μας πρός αυτήν, θα έποτελέσουν την βάσιν διά την επιτυχίαν του επιδιωκομένου σκοπού, ό οποίος συνίσταται εις την άνοδον της ομάδος εις την Α'. Έθνικην Κατηγορίαν.

Κατά τας πληροφορίας μας εις τό «Τρίκαλα» θα έγγραφούν ισάριθμα μέλη του «Αχιλλέως» και της «Α.Ε.Τ.», πιθανώς 50 έξ εκάστου σωματείου, τό όποια έν κοιρώ θα εκλέξουν την νέαν διοίκησιν του σωματείου, τό όποιον θα διοικηται πρός τό παρόν από προσωρινήν διοικούσαν επιτροπήν εκ 12 μελών, άνα

“Έρευνα” 12 Ιουλίου 1963.

Scanned With Scanner App Lite

Στις 3 Ιουλίου 1963 το Δ.Σ της Α.Ε.Τ, σε συνεδρίαση του αποφασίζει ότι δέχεται τη συγχώνευση και μάλιστα με τους όρους που έθεσε ο Αχιλλεύς, ενώ την επόμενη μέρα (4 Ιουλίου 1963) η διοίκηση του Αχιλλέα εκδίδει ανάλογη ανακοίνωση ότι αποδέχεται και αυτός τη συγχώνευση.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Α.Ε.Τ.	
Πρόεδρος:	Τριγώνης Αθανάσιος
Α' Αντιπρόεδρος:	Γκαβοτζήμας Δημήτριος
Β' Αντιπρόεδρος:	Χατζής Γεώργιος
Γενικός Γραμματέας:	Τσιναρίδης Γεώργιος
Ταμίας:	Κούκος Χρήστος
Γενικός Αρχηγός:	Περίγκος Βασίλειος
Έφορος:	Μαθιουδάκης Γεώργιος
Μέλη:	Μίγκας Βησσαρίων
	Χατζηγιάκης Χρήστος
	Σακκάς Ιωάννης
	Παναχρήστος Ναπολέων

Scanned With Scanner App Lite

Αχιλλεύς Τρικάλων	
Πρόεδρος:	Χατζόπουλος Γεώργιος
Α' Αντιπρόεδρος:	Κηλιάφας Κωνσταντίνος
Β' Αντιπρόεδρος:	Σίμος Ελευθέριος
Γενικός Γραμματέας:	Τσαπάλης Βασίλειος
Ταμίας:	Παπαπολύζος Νικόλαος
Γενικός Αρχηγός:	Γιωτάκης Χρήστος
Έφορος:	Στόφας Στέργιος
Μέλη:	Κωστόπουλος Βασίλειος
	Πυργιώτης Κίμων
	Φούσκας Κωνσταντίνος
	Λάμπρου Δημήτριος
	Λεβέντης Γεώργιος

Scanned With Scanner App Lite

2.4 Η ίδρυση της ομάδας του Α.Ο.Τ

Στις 10 Ιουλίου 1963 πραγματοποιούνται παράλληλες γενικές συνελεύσεις των Δ.Σ του Αχιλλέα και της Α.Ε.Τ στις οποίες αποφασίζονται: Στη συνέλευση Αχιλλέα: η αλλαγή του ονόματος σε "Αθλητικός Όμιλος Δήμητρα Τρικάλων" με χρώμα πράσινο και ως έμβλημα ένα στάχυ. Η αγγελία της δημιουργίας της "υπερομάδας" του Α.Ο Τρίκαλα έγινε – όπως αναμένονταν – δεκτή με ενθουσιασμό από τους φιλάθλους της πόλης. Η ομάδα Α.Ο Τρίκαλα συγκέντρωσε τους καλύτερους ποδοσφαιριστές του Αχιλλέα και της Α.Ε.Τ που ήταν "έτοιμοι" για να πρωταγωνιστήσουν στο πρωτάθλημα της Β' Εθνικής όπως αναφέρεται στο βιβλίο "50 χρόνια Α.Ο Τρίκαλα" ενώ στη Δήμητρα μετείχαν οι παίκτες μικρότερης ηλικίας αρκετοί από τους οποίους μεταγράφηκαν τα επόμενα χρόνια στον Α.Ο.Τ.

Η 16^η Ιουλίου 1963 είναι η μέρα κατά την οποία δημιουργήθηκε και επίσημα η ομάδα ο Αθλητικός Όμιλος Τρίκαλα, καθώς εκείνο το βράδυ πραγματοποιήθηκε η πρώτη κοινή συνεδρίαση των Διοικητικών Συμβουλίων των μελών των δύο σωματείων: Της Α.Ε.Τ και του Αχιλλεύς που συγχωνεύτηκαν για να σχηματίσουν την "υπερομάδα" που εξ αρχής ονόμασαν τότε οι φίλαθλοι της πόλης. Τις επόμενες μέρες συγκροτήθηκε και το πρώτο Δ.Σ του Α.Ο Τρίκαλα η σύνθεση του οποίου ήταν:

ΤΟ ΠΡΩΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ Α.Ο. ΤΡΙΚΑΛΑ	
Πρόεδρος:	Χατζόπουλος Γεώργιος
Α' Αντιπρόεδρος:	Κηλιάφας Κωνσταντίνος
Β' Αντιπρόεδρος:	Σίμος Ελευθέριος
Ταμίας:	Παπαπολύζος Νικόλαος
Γενικός Γραμματέας:	Τσαπάλης Βασίλειος
Γενικός Αρχηγός:	Γιωτάκης Χρήστος
Έφορος:	Στόφας Στέργιος
Μέλη:	Κωστόπουλος Βασίλειος, Πυργιώτης Κίμων Φούσκας Κωνσταντίνος, Λάμπρου Δημήτριος Λεβέντης Γεώργιος

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

Ήδη από την πρώτη συνεδρίαση έγινε και μία πρώτη κατανομή παικτών που θα επάνδρωναν τον Α.Ο Τρίκαλα (τη μεγάλη ομάδα) και αυτών της Δήμητρας Τρικάλων (της μικρής ομάδας). Η κατανομή έγινε κατά πρώτο λόγο με αξιοκρατικά (σύμφωνα βέβαια με τους ιθύνοντες) και κατόπιν με ηλικιακά κριτήρια. Έτσι εκτός από τους ήδη καταξιωμένους ποδοσφαιριστές στον Α.Ο Τρίκαλα εντάχθηκαν και πιο έμπειροι παίκτες. Στους κανόνες αυτούς υπήρχαν βέβαια και εξαιρέσεις. Το γεγονός πάντως ότι η Δήμητρα Τρικάλων απαρτίστηκε κυρίως από νεαρούς ταλαντούχους παίκτες, ήταν πολύ θετικό για τη μετέπειτα πορεία του Α.Ο.Τ , αφού τα επόμενα χρόνια τροφοδοτούσε συνεχώς με νέους ποδοσφαιριστές την ομάδα. Ουσιαστικά δηλαδή η Δήμητρα λειτουργούσε ως "φυτώριο" του Α.Ο Τρίκαλα. Ο Α.Ο.Τ στην πορεία δε χρειάστηκε να προχωρήσει σε μεταγραφές άλλων παικτών έτσι εντάχθηκαν οι: Κόκκαλης, Πανταζής, Μακρής, Κλαπανάρας, Μπέσιος, Τζελαλίδης, Μαυρίκος,Κ, Ζήκος, Λώλης, Μπρουζούκης,Χ., Ζυγολίκας, Πουλιάνας, Καλαντζής, Βίτσας, Ζάχος, Κακαβίτσας, Καρακούσης, Πάντος, Καινούργιος, Καλέας, Γραμμένος, Κουγιούτας, Λύμπος, Μάνιας και Βουλόγκας.

Η πρώτη χρονολογικά φωτογραφία της ομάδας του Α.Ο. Τρίκαλα που διασώζεται. Η «υπερομάδα» δημιουργήθηκε επίσημα στις 16 Ιουλίου 1963, όταν και πραγματοποιήθηκε η πρώτη κοινή συνεδρίαση των Δ.Σ. των μελών των δύο σωματείων Α.Ε.Τ. και Αθλητικής Τρικάλων που συγχωνεύθηκαν. Μετά από εξοντητικές 20ετείς έρευνες μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής προετοιμασίας του Α.Ο.Τ. δε φωτογραφήθηκε. Ακόμη, δε βρέθηκε φωτογραφία από τους τέσσερις πρώτους αγώνες του πρωταθλήματος της Β' Εθνικής που ξεκίνησε στις 13 Οκτωβρίου 1963. Έπρεπε να φθάσει η 5η αγωνιστική στις 17 Νοεμβρίου 1963 και το θεσσαλικό ντέρμπι με τον Ολυμπιακό Βόλου για να "στηθεί" να φωτογραφηθεί η ομάδα. Όρθιοι από αριστερά: Λώλης, Κλαπανάρας, Πανταζής, Μακρής, Λύμπος, Πουλιάνας. Κάθιστοι: Κόκκαλης, Ζάχος, Καλαντζής, Βίτσας, Τζελαλίδης.

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ Α.Ο ΤΡΙΚΑΛΑ

*Σταυραετοί της Πίνδου,
Του κάμπου λιοντάρια*

Έντεκα λεβέντες, γερά παλικάρια.

Πείσμα, δύναμη και τέχνη

Και ασάλινη καρδιά

Να γιατί νικούνε πάντα

των Τρικάλων τα παιδιά.

Τρίκαλα, Τρίκαλα τα γήπεδα αντηχούν

Τρίκαλα, Τρίκαλα που ξέρουν και νικούν.

Καθαρό παιχνίδι, σε όλα ιππότες

Κι έγινε η ομάδα η πρώτη απ' τις πρώτες.

Άξιοι στον κάθε στίβο, Άξιοι στη ζωή

Να ποιον έχουν για σκοπό τους

Των Τρικάλων οι αετοί.

Τρίκαλα, Τρίκαλα τα γήπεδα αντηχούν

Τρίκαλα, Τρίκαλα που ξέρουν και νικούν.

Στίχοι: Κώστα Βίρβου

Ενορχήστρωση: Θόδωρου Δερβενιώτη

Εκτέλεση: Χορωδία με συνοδεία λαϊκής ορχήστρας

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

2.5 Η έννοια της τοπικότητας

Η έννοια της τοπικότητας αποτελεί ένα πολυδιάστατο και πολύπλευρο θέμα που αφορά τη σχέση του ανθρώπου με το χώρο, τον χρόνο και τον τόπο. Η τοπικότητα είναι ένας τρόπος κατανόησης του κόσμου μέσω της ενσάρκωσης σε ένα συγκεκριμένο χώρο με έντονη έμφαση στην ανθρώπινη εμπειρία και τη σχέση με τον φυσικό και κοινωνικό περίγυρο, δεν περιλαμβάνει μόνο τον γεωγραφικό χώρο όπου τελείται κάτι αλλά και τις κοινωνικές, πολιτισμικές και ψυχολογικές διαστάσεις. Επισημαίνεται ότι η τοπικότητα φορτίζεται με συναισθηματική αξία και σημασία για τον άνθρωπο. Ο "τόπος" δεν είναι απλώς ένας χώρος, αλλά ένας χώρος που έχει αποκτήσει σημασία και συναισθηματική σύνδεση για τον άνθρωπο. Ο τόπος γίνεται μέρος της ανθρώπινης ταυτότητας και διαμορφώνει την αντίληψη και τη συμπεριφορά του ατόμου. Επίσης επηρεάζει την ανθρώπινη επικοινωνία και τις ανθρώπινες σχέσεις όπου οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν με τον τόπο τους μέσω της συμμετοχής σε τοπικές πρακτικές κάτι που ενισχύει την αίσθηση της κοινότητας και της κοινωνικής συνοχής. Άμεσο αποτέλεσμα των πρακτικών αυτών είναι η ανθρώπινη ευτυχία και η ποιότητα ζωής.

2.6 Η έννοια της τοπικής ταυτότητας- ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Το στοιχείο της τοπικότητας αναπτύσσεται στη λογική «επιλογής» μιας ομάδας. Σύμφωνα με τους Κυπριανό και Χουμεριανό (2009: 123) καθοριστικό στοιχείο στην ομάδα που υποστηρίζουμε είναι το στοιχείο της τοπικότητας «Επιλέγουμε συνήθως την ομάδα την ομάδα της πόλης ή της περιοχής μας, όταν υπάρχουν περισσότερες ή μία από αυτές.» Η έννοια της τοπικότητας στο ποδόσφαιρο αφορά την ιδιαίτερη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των οπαδών, των παικτών και της ομάδας με τον τοπικό χώρο και την κοινότητα όπου η ομάδα δραστηριοποιείται. Η τοπικότητα στο ποδόσφαιρο αναδεικνύει τη σημασία του τόπου ως μέρος της ταυτότητας και της οπαδικής εμπειρίας. Η τοπικότητα παράγει την αγάπη και την πίστη για ένα ποδοσφαιρικό σύλλογο που εδράζεται σε κάποια περιοχή (Κυπριανός, Χουμεριανός 2009:158). Η έννοια της "οπαδικής τοπικότητας" που αφορά την σχέση των οπαδών με την τοπική ομάδα και το γήπεδο όπου εκείνη παίζει. Η διαμόρφωση της οπαδικής τοπικότητας συνδέεται με τη σημασία του γηπέδου καθώς το γήπεδο αποτελεί τον κεντρικό χώρο της οπαδικής τοπικότητας. Αποτελεί τον τόπο όπου

οι οπαδοί συναντιούνται, εκφράζουν τη στήριξη τους και δημιουργούν μια κοινωνική σύνδεση με την ομάδα. Η οπαδική τοπικότητα διαμορφώνεται μέσα από τη συναισθηματική ανάταση που παρέχει το ποδόσφαιρο. Οι οπαδοί ζουν στιγμές ενθουσιασμού, αγωνίας και πάθους κατά τη διάρκεια των αγώνων, προσφέροντας έτσι στην πραγματικότητα μια έντονη πνευματική διάσταση. Άλλη μία παράμετρος που διαμορφώνει την οπαδική τοπικότητα είναι οι κοινωνικές σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των οπαδών, η κοινή αγάπη για την ομάδα τους συγκροτεί ένα κοινωνικό δίκτυο και μια αίσθηση κοινότητας. Η ιστορία της ομάδας και οι μεγάλες στιγμές της αποτελούν σημαντικό κομμάτι της. Οι οπαδοί συνδέονται με την παράδοση και την ιστορία της ομάδας. Η οπαδική ταυτότητα συνδυάζεται με την ατομική και συλλογική ταυτότητα των οπαδών η ομάδα γίνεται μέρος της ταυτότητας τους. Στην οπαδική ταυτότητα ο χώρος του γηπέδου γίνεται συμβολικός και φορέας ταυτότητας για τους οπαδούς. Η αγάπη και η προσήλωση προς την ομάδα διαμορφώνουν έναν ξεχωριστό τοπικό ποδοσφαιρικό πολιτισμό που ενισχύει τη σχέση με την τοπική κοινότητα και το χώρο. Η αναγραφή της πόλης και των συνοικιών της στα γκράφιτι και στα πανό, αλλά και η αναφορά τους στα συνθήματα και στα τραγούδια έχει να κάνει με την εγγύτητα, αλλά και με μια κοινωνικότητα που καθορίζει τη σύνδεση των οπαδών της σε τοπικό επίπεδο (Κοταρίδης, 2005:212)

Κεφάλαιο 3 . ΕΡΕΥΝΑ

3.1 Ερευνητική μεθοδολογία

Η παρούσα μελέτη υιοθέτησε την ποιοτική ερευνητική μέθοδο. Η ποιοτική ερευνητική μέθοδος είναι κατάλληλη για την ανάλυση κοινωνικών φαινομένων και επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση και διερεύνησή τους (Cresswell, 2016). Στην συγκεκριμένη έρευνα θεωρήθηκε η καταλληλότερη μέθοδος, η ποιοτική με τη μορφή συνεντεύξεων, καθώς δίνει τη δυνατότητα στους συνεντευξιαζόμενους να έχουν μεγαλύτερη ελευθερία έκφρασης , κάτι που δεν είναι αντίστοιχα εφικτό στην ποσοτική έρευνα. Μερικοί από τους λόγους που η ποιοτική έρευνα υπερτερεί στην συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης είναι ότι μπορούμε να κατανοήσουμε σε βάθος τις εμπειρίες και τις απόψεις των ερευνούμενων και να αναλύσουμε τα συναισθήματα και τις πεποιθήσεις τους. Η έρευνα με τη μορφή συνεντεύξεων επιπλέον μας δίνει την ευελιξία της προσαρμογής και επιπλέον μας επιτρέπει την εξέταση διαφόρων απόψεων και εμπειριών των ανθρώπων, που μπορεί να διαφέρουν σημαντικά κάτι τέτοιο λοιπόν μας δίνει πληθώρα δεδομένων και πληροφοριών.

Στην παρούσα μελέτη υιοθετήθηκε η ποιοτική έρευνα μέσω συνεντεύξεων καθώς παρέχει στους συμμετέχοντες ελευθερία λόγου και έκφρασης με σκοπό να ανακαλύψουμε τα βιώματα τους, τις εμπειρίες και τις πεποιθήσεις τους κάτι που εν αντιθέσει με την ποσοτική έρευνα δεν μπορεί να αντληθεί.

Οι λόγοι που επιλέχθηκε η ποιοτική έρευνα μέσω συνεντεύξεων είναι οι εξής: Πρώτον, η ποιοτική ερευνητική προσέγγιση και η διάσταση της ερμηνείας που περιλαμβάνει, κατανοεί πιο ολοκληρωμένα την ανθρώπινη εμπειρία σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα. Δεύτερον, η συγκεκριμένη προσέγγιση παράγει τη λεπτομερή περιγραφή των συναισθημάτων, των απόψεων και των εμπειριών των συμμετεχόντων και ερμηνεύει τις έννοιες των ενεργειών τους (Denzin, 1989). Η ποιοτική έρευνα είναι ένα διεπιστημονικό πεδίο που περιλαμβάνει ένα ευρύτερο φάσμα επιστημολογικών απόψεων, μεθόδων έρευνας και ερμηνευτικών τεχνικών κατανόησης των ανθρωπίνων εμπειριών (Denzin&Lincoln, 2002). Τρίτον , η ποιοτική έρευνα προτρέπει τους ερευνητές να ανακαλύψουν την εσωτερική εμπειρία των συμμετεχόντων και να καταλάβουν πώς διαμορφώνονται οι έννοιες μέσα στον πολιτισμό (Corbin&Strauss, 2008). Τέταρτον, η ερμηνευτική προσέγγιση της έρευνας θεωρείται ιδεογραφική έρευνα και έχει την ικανότητα να κατανοεί τις φωνές, τις έννοιες και τα γεγονότα διαφορετικών ανθρώπων. Έτσι, η πηγή της γνώσης σε αυτή την προσέγγιση είναι η εννοιολόγηση των διαφορετικών γεγονότων (Richardson, 2012). Πέμπτον , η

ποιοτική έρευνα, αλλά και η παρατήρηση των συμμετεχόντων, οι συνεντεύξεις, οι περιγραφές αρχείων που χρησιμοποιούνται συνήθως για τη συλλογή δεδομένων επιτρέπουν στους ερευνητές να αλληλεπιδρούν άμεσα με τους συμμετέχοντες (Cohenetal.,2011). Τέλος, ο ποιοτικός σχεδιασμός της έρευνας έχει μια ευέλικτη δομή καθώς μπορεί να δημιουργηθεί και να ανακατασκευαστεί σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τους συμμετέχοντες και τα δεδομένα που παρέχουν (Maxwell, 2012). Έτσι, οι διεξοδικές και κατάλληλες αναλύσεις ενός προβλήματος μπορούν να παραχθούν χρησιμοποιώντας ποιοτικές ερευνητικές μεθόδους και συνεπώς οι συμμετέχοντες έχουν αρκετή ελευθερία να καθορίσουν τι είναι συνεπής για αυτούς (Flick, 2011). Ως αποτέλεσμα, τα πολύπλοκα ζητήματα μπορούν να κατανοηθούν πιο εύκολα.

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε η χρήση ημι-δομημένης συνέντευξης και ο οδηγός ερωτήσεων χωρίστηκε σε τρεις βασικούς άξονες οι οποίοι είναι: 1^{ος} ΑΞΟΝΑΣ (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ "συναισθηματική" ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ, 2^{ος} ΑΞΟΝΑΣ (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ) και 3^{ος} ΑΞΟΝΑΣ (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ). Η ημι-δομημένη συνέντευξη επιλέχθηκε ως εργαλείο δεδομένου όπου παρέχει ελευθερία στους συνεντευξιαζόμενους να εκφράσουν αυτά που θέλουν αλλά προσφέρει παράλληλα και στον ερευνητή ευκολία στον αναλυτικό έλεγχο απαντήσεων καθώς παρέχει συγκεκριμένες και συγκρίσιμες πληροφορίες. Η επιλογή του δείγματος αποτελεί το πιο σημαντικό μέρος του σχεδιασμού μιας έρευνας. Η στοχευμένη επιλογή δείγματος που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα καθορίζει την επιλογή των συνεντευξιαζόμενων με βάση τα χαρακτηριστικά τους. Κάτι τέτοιο συμβαίνει για να ερευνηθεί και να τονίσει συγκεκριμένες περιπτώσεις δείγματος και να δώσει την ευχέρεια στον ερευνητή να προσανατολιστεί σε πληθυσμούς δειγμάτων που είναι πιθανό να παράσχουν πληροφορίες που σχετίζονται περισσότερο με τις ερευνητικές ερωτήσεις (Flick, 2011). Θα πρέπει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι η δυσκολία της έρευνας σε πρώτη φάση υπήρξε ο σχεδιασμός και ο ακριβής συντονισμός των ερωτήσεων, επίσης και ο διαχωρισμός των θεματικών αξόνων και η αλληλουχία των ερωτήσεων μεταξύ τους. Σε δεύτερη φάση μια ακόμη δυσκολία που αντιμετωπίστηκε ήταν η εύρεση του δείγματος καθώς η έρευνα επικεντρώνεται σε συγκεκριμένο χρονολογικά πλαίσιο. Τέλος μια ανησυχία που γεννήθηκε με το πέρας της έρευνας υπήρξε το γεγονός οι εμπειρίες των συνεντευξιαζόμενων πιθανόν να παρουσιάζονται αλλοιωμένες λόγω της διαμεσολάβησης του χρόνου και της συναισθηματικής φόρτισης, καθότι αποτελούν πλέον αναμνήσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, η ορθή παρουσίαση της μελέτης στους συμμετέχοντες κρίθηκε απαραίτητα για την απόκτηση της συναίνεσης κατόπιν της κατάλληλης ενημέρωσης. Αυτό περιλαμβάνει μια σαφή και συνοπτική εξήγηση του σκοπού της έρευνας, τι θα περιλαμβάνει η συνέντευξη και πώς πρόκειται να χρησιμοποιηθούν και να αποθηκευτούν οι πληροφορίες που συλλέγονται. Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν ότι δεν είναι υποχρεωμένοι να απαντήσουν σε καμία από τις ερωτήσεις εάν δεν το επιθυμούν (Silverman, 2010). Αυτή η συνιστώσα της έρευνας είναι σημαντική όχι μόνο για τη δημιουργία του σωστού περιβάλλοντος όπου ο ερωτώμενος αισθάνεται ότι μπορεί να παράσχει τις πληροφορίες, αλλά και για τη δημιουργία μιας καλής σχέσης με το άτομο (Thompson,2011). Οι

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

συνεντεύξεις των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών της δεκαετίας 1980-1990 μαγνητοφωνήθηκαν, μετά από συναίνεσή τους, και στη συνέχεια έγινε απομαγνητοφώνηση.

3.2 Ερευνητικό δείγμα

Στην συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκαν ως δείγμα για την ερευνητική διαδικασία παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές της ομάδας Α.Ο. Τρίκαλα όπου η ποδοσφαιρική τους πορεία διαγράφεται τη δεκαετία (1980-1990). Σκοπός των συνεντεύξεων είναι να αναδυθεί η έννοια της τοπικότητας μέσω της διαδικασίας του αθλήματος του ποδοσφαίρου, η αντίληψη των φιλάθλων και κατοίκων τις πόλεις για τους “ανθρώπους” ποδοσφαιριστές κατά την ενεργή πορεία τους, οι αλληλεπιδράσεις που διαμορφώνονται καθώς και οι συσσωματώσεις που δημιουργούνται αναμεταξύ των ποδοσφαιριστών και της κοινότητας σε συνάρτηση με τη διαμεσολάβηση του χρόνου.

Το ερευνητικό δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελείται από έξι άνδρες παλαίμαχους ποδοσφαιριστές της ποδοσφαιρικής ομάδας του Α.Ο. Τρίκαλα όπου η ενεργή τους δράση σημειώνεται την περίοδο 1980-1990 όπου διαμένουν στην πόλη των Τρικάλων. Ο αριθμός των έξι ανδρών θεωρήθηκε επαρκής προκειμένου να υπάρχει διαθέσιμος χρόνος για την ερευνητική διαδικασία με τους παλαίμαχους.

Η πόλη των Τρικάλων είναι μια πόλη με περίπου 85.000 κατοίκους, αυτό καθιστά την πόλη μια μικρή επαρχιακή πόλη καθώς οι κάτοικοι γνωρίζονται μεταξύ τους και δεν υπάρχει η αποξένωση που επικρατεί στις μεγάλες πόλεις, παρόλα αυτά δημιουργούνται και μερικοί περιορισμοί. Μερικά κοινωνικά χαρακτηριστικά των συνεντευξιζόμενων είναι τα εξής: στην πλειοψηφία τους κατάγονται από χωριά της ευρύτερης περιοχής των Τρικάλων, εκτός από μία περίπτωση, όλοι τους πληρούν την τυπική εκπαίδευση χωρίς επιπλέον σπουδές και εξειδίκευση σε ακαδημαϊκό επίπεδο, είναι συνταξιούχοι δημόσιοι ή ιδιωτικοί υπάλληλοι και πέντε από αυτούς ασχολούνται με το ερασιτεχνικό τοπικό ποδόσφαιρο είτε ως προπονητές, είτε ως βοηθοί προπονητών ή παράγοντες, είτε με τις διοικήσεις τοπικών σωματείων περιφερειακών ομάδων.

Ο Τ.Π έχει ηλικία 67 ετών ο τόπος καταγωγής του είναι ένα κοντινό χωριό της πόλης των Τρικάλων. Έχει ακολουθήσει επαγγελματική πορεία στο χώρο του ποδοσφαίρου. Ο Τ.Π είναι συνταξιούχος πυροσβέστης και ζει με την οικογένεια του στα Τρίκαλα. Ανταποκρίθηκε με άνεση στη συμμετοχή του στην έρευνα, ο τρόπος του και η αγάπη του για την ομάδα της πόλης είχαν θετικό πρόσημα, δεν έπαψε πολλές να επισημάνει ότι τα χρόνια αυτά έχουν περάσει ανεπίστρεπτη καθώς και η νοσταλγία για το ποδόσφαιρο της τότε εποχής.

Ο Β.Τ έχει ηλικία 59 ετών, η καταγωγή του είναι από την πόλη των Τρικάλων όπου και διαμένει. Η ενασχόληση του με το ποδόσφαιρο υπήρξε επαγγελματική και μετά την ενεργή του πορεία ασχολείται επαγγελματικά ως προπονητής ποδοσφαίρου σε ακαδημίες ποδοσφαίρου της πόλης. Ο Β.Τ υπήρξε πιο

συγκρατημένος στη συμμετοχή του στην έρευνα και πιο περιεκτικός στις απαντήσεις του και πολλές φορές απέφυγε να αιτιολογήσει τα λεγόμενα του, στο τέλος της συνέντευξης αυτό που διαφαίνεται είναι ότι ένα μεγάλο παιδικό του όνειρο για τη συμμετοχή του στην ομάδα πραγματοποιήθηκε.

Ο Θ.Θ έχει ηλικία 59 ετών η καταγωγή του είναι από τα Γρεβενά παρόλα αυτά η ενασχόληση του με το επαγγελματικό ποδόσφαιρο τον έφερε στα Τρίκαλα όπου μετά από διάφορες μεταγραφές εδραιώθηκε και έμεινε μόνιμα δημιουργώντας οικογένεια. Μετά την ενεργή του πορεία ασχολείται επαγγελματικά ως προπονητής σε ομάδα της πόλης. Ο Θ.Θ ανταποκρίθηκε με μεγάλη χαρά και ενθουσιασμό στη συμμετοχή του στην συνέντευξη καθώς και ο ίδιος ασχολείται με το ερευνητικό κομμάτι στον αθλητισμό, θεώρησε μεγάλη ευκαιρία να παραθέσει μια βιοματική συνέντευξη για το ποδόσφαιρο που ο ίδιος έζησε τα πρώτα χρόνια της καριέρας του και για τις ευκαιρίες που του παρουσιάστηκαν με τη συμμετοχή του στην ομάδα του ΑΟΤ. Οι απαντήσεις του ήταν αναλυτικές και πολλές φορές γενικεύονταν στο κομμάτι του ποδοσφαίρου ξεφεύγοντας από το προσωπικό παρουσιάζοντας μια πιο ολιστική εικόνα.

Ο Γ.Μ έχει ηλικία 66 χρονών και ζει με την οικογένεια του στα Τρίκαλα. Η καταγωγή του είναι από ένα κοντινό χωριό της πόλης. Μετά την επαγγελματική πορεία στο χώρο του ποδοσφαίρου ασχολήθηκε με τον χώρο της εστίασης και πλέον είναι συνταξιούχος. Η ανταπόκριση του Γ.Μ υπήρξε θετική στη συμμετοχή του στην έρευνα, οι απαντήσεις του ήταν στο μεγαλύτερο βαθμό τους πλήρεις εκτός από μερικές περιπτώσεις που υπήρξαν συνοπτικές. Η αγάπη του για την ομάδα είναι μεγάλη και η νοσταλγία για τα χρόνια που πέρασαν επίσης, υπογραμμίζοντας ότι τέτοια χρόνια δεν θα ξαναέρθουν όσο συνεχίζουν να παίζουν άγνωστοι παίκτες στην ομάδα της πόλης και όχι γηγενείς.

Ο Μ.Ζ έχει ηλικία 64 ετών και καταγωγή από ένα κοντινό χωριό της πόλης. Μετά την επαγγελματική του ενασχόληση ως επαγγελματίας ποδοσφαιριστής, διορίστηκε ως σφροονιστικός υπάλληλος στις φυλακές της πόλης. Πλέον είναι συνταξιούχος και ζει με την οικογένεια του στην πόλη. Ο Μ.Ζ ανταποκρίθηκε με χαρά αλλά και συστολή στη συμμετοχή του στην έρευνα παρουσιάζοντας παρόμοια λεγόμενα με τον Γ.Μ. Ο Ξ.Π έχει ηλικία 63 ετών και καταγωγή από ένα χωριό του νομού Καρδίτσας. Μετά την ενασχόληση του επαγγελματικά ως ποδοσφαιριστής, διορίστηκε ως σφροονιστικός υπάλληλος στις φυλακές της πόλης. Πλέον είναι συνταξιούχος, ζει στην πόλη των Τρικάλων και είναι προπονητής μιας τοπικής ομάδας. Ο Ξ.Π με χαρά και ενθουσιασμό ανταποκρίθηκε στην συμμετοχή του στην έρευνα, παρόμοιες απαντήσεις δόθηκαν και από τον ίδιο με τον Γ.Μ και τον Μ.Ζ.

Αυτό που παρατηρείται μετά το πέρα της ποδοσφαιρικής πορείας των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών είναι η αφομοίωση τους σε επαγγελματικό επίπεδο είτε σε ιδιωτικό είτε σε δημόσιο επίπεδο από τη πόλη των Τρικάλων. Οι ποδοσφαιριστές έχουν αποκτήσει κοινωνική αναγνώριση και αναγνώριση στα Τρίκαλα, είτε μέσω της επαγγελματικής τους δραστηριότητας είτε μέσω της ενσωμάτωσής τους στην τοπική κοινότητα. Η κοινωνική αναγνώριση διευκολύνει την αφομοίωσή τους στην κοινότητα και την ανάπτυξη στενών δεσμών με την τοπική κοινότητα. Τα Τρίκαλα αποτελούν τον τόπο όπου ανέπτυξαν την επαγγελματική

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

τους πορεία, δημιούργησαν οικογένειες και ενσωματώθηκαν στην τοπική κοινότητα. Αυτές οι κοινές εμπειρίες και δεσμοί με την τοπική κοινότητα διευκολύνουν την αφομοίωσή τους και την ανάπτυξη των δεσμών τους με την κοινότητα. Η τοπικότητα εξηγείται μέσω της ιστορίας και της επαγγελματικής πορείας των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών της ομάδας του ΑΟΤ στα Τρίκαλα. Οι ποδοσφαιριστές όπου κατάγονται από κοντινά μέρη της περιοχής έχουν δημιουργήσει ισχυρούς δεσμούς με την πόλη των Τρικάλων. Η επαγγελματική τους πορεία, η οικογενειακή τους κατάσταση και οι επιλογές τους στον τομέα του ποδοσφαίρου και μετέπειτα επαγγελματικά, τους έφεραν στα Τρίκαλα, όπου εδραιώθηκαν και είναι πλέον ενσωματωμένοι στην τοπική κοινότητα. Η συνταξιοδότηση τους δεν τους απομάκρυνε από την πόλη, αλλά τους δίνει την ευκαιρία να παραμείνουν ενεργοί και να συνεχίσουν να συμβάλλουν στην τοπική κοινότητα ακόμα και μέσω του αθλητισμού. Έτσι, η τοπικότητα είναι ένας κύριος παράγοντας που εξηγεί την ενσωμάτωση και την επαγγελματική και κοινωνική επιτυχία των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών στην πόλη των Τρικάλων. Οι ποδοσφαιριστές αυτοί επέλεξαν να παραμείνουν στην πόλη, όπου είχαν εδραιωθεί, και να συνεχίσουν να συμβάλλουν στην τοπική κοινότητα μέσω του ποδοσφαίρου και άλλων δραστηριοτήτων.

3.3 Περιορισμοί έρευνας

Ο περιορισμένος χρόνος διεξαγωγής της έρευνας και η δυσκολία εύρεσης του δείγματος αποτέλεσαν έναν από τους σημαντικούς περιορισμούς της. Στην συγκεκριμένη έρευνα οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με προκαθορισμένη σειρά ερωτήσεων και καθορισμό της δομής τους, παρόλα αυτά παρατηρήθηκαν και δυσκολίες καθώς σε μερικές περιπτώσεις οι συνεντευζόμενοι δεν περιορίστηκαν μόνο στις θεματικές ερωτήσεις ή ανά περιπτώσεις οι απαντήσεις τους ήταν ελλιπείς και περιεκτικές. Επιπλέον μερικά μειονεκτήματα που μπορεί να παρατηρηθούν στην ποιοτική έρευνα με δομημένες συνεντεύξεις είναι ότι ενδέχεται να μην αναδεικνύει πλήρως την πολυπλοκότητα και την ποικιλομορφία των απαντήσεων, επίσης ενδέχεται να υπάρχει περιορισμένη ευελιξία για να αντιμετωπίσει απρόβλεπτες καταστάσεις. Σαφώς και απαιτείται η διεξαγωγή περισσότερων ερευνών στο πεδίο για να τεκμηριωθούν με βεβαιότητα τα ευρήματα που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα. Παρά τους περιορισμούς όμως τα ευρήματα της έρευνας μπορούν να λειτουργήσουν ως σημαντικές ενδείξεις και βάση για τη διεξαγωγή και άλλων ερευνών με μεγαλύτερων δείγμα παλαίμαχων ποδοσφαιριστών τοπικών επαρχιακών ομάδων.

Κεφάλαιο 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε παραθέτονται ομαδοποιημένα και χωρισμένα στους 3 θεματικούς άξονες που προαναφέρθηκαν.

4.1 1^{ος} Ερευνητικός Άξονας

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) “συναισθηματική” ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

Στην πλειοψηφία τους οι συνεντευξιαζόμενοι κατάγονται από την περιφέρεια του νομού των Τρικάλων και στα πρώτα τους ποδοσφαιρικά βήματα έπαιξαν είτε σε τοπικές ομάδες των Τρικάλων είτε σε τοπικές ομάδες κοντινών νομών της πόλης. Ο τόπος καταγωγής τους έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ποδοσφαιρικής τους ταυτότητας όπως αναφέρεται στις περισσότερες περιπτώσεις : όπως σημειώνει ο (Τ.Π) “...στα πρώτα μου ποδοσφαιρικά βήματα ήταν πολύ σημαντικό το ότι καταγόμουν από το μέρος που ξεκίνησα την ενασχόληση μου με το ποδόσφαιρο...” αντίστοιχα ο (Β.Τ) μας αναφέρει ότι “...ήταν πολύ σημαντικό, η αγάπη μου για το ποδόσφαιρο και την ομάδα της πόλης μου. Η αγάπη αυτή ξεκίνησε πηγαίνοντας με ο πατέρας μου νεαρό στο γήπεδο...” , επίσης ο (Γ.Μ) αποτυπώνει ότι “...ήταν πολύ σημαντικό το ότι καταγόμουν από τα Τρίκαλα και μπόρεσα να παίξω στην ομάδα της πόλης μου..”

Επιπλέον ο (Ξ.Π) παραθέτει ότι “...ήταν αρκετά σημαντικό το ότι υπήρχε μια ομάδα σαν τον ΑΟΤ στην πόλη, με επηρέασε πάρα πολύ...”

Διαφοροποίηση παρατηρούμε μόνο σε μία περίπτωση όπου σημειώνεται η άποψη ενός από τους συνεντευξιαζόμενους, όπως αναφέρει ο (Θ.Θ) “...ήταν τυχαίο γεγονός, από πολύ μικρή ηλικία μου άρεσε το ποδόσφαιρο...” στην συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρούμε διαφοροποίηση πιθανόν γιατί και ο συνεντευξιαζόμενος έχει διαφορετική καταγωγή παρότι διαμένει στην πόλη των Τρικάλων και ξεκίνησε την επαγγελματική του πορεία στην ομάδα του ΑΟΤ.

Καθότι ο ποδοσφαιρικός σύλλογος του Α.Ο.Τ ήταν η ομάδα της πόλης και σε πολλές περιπτώσεις ήταν ένα όνειρο η συμμετοχή τους σε αυτόν όπως σημειώνει ο (Β.Τ) “...ήταν όνειρο μου να παίξω στην ομάδα, ήμουν πολύ χαρούμενος...” για το λόγο αυτό η συναισθηματική επιρροή που διαχέεται είναι μεγάλη πάντα με θετικό πρόσημο ακόμα και με το πέρας της ποδοσφαιρικής του πορείας όπως συμπληρώνει ο (Γ.Μ) “...ο ΑΟΤ έχει σημαντική θέση στην καρδιά μου, αλλά ο ΑΟΤ όπως ήταν τότε...”

Κάθε ένας από τους συνεντευξιαζόμενους έχει μία ξεχωριστή αξιομνημόνευτη εμπειρία να παραθέσει, σε πολλές περιπτώσεις αναφέρονται η άνοδος κατηγορίας της ομάδας αλλά και η θερμή υποστήριξη του κόσμου σε όλα τα παιχνίδια καθότι γέμιζαν το γήπεδο και τους επευφημούσαν και στους αγώνες αλλά και στις προπονήσεις ο (Τ.Π) μας παραθέτει τα εξής: “Οι συμπολίτες μας ήταν πάντα πολύ υποστηρικτικοί μαζί μας, στην καθημερινότητα μας, μας χαιρετούσαν, μας ρωτούσαν για την πορεία της ομάδας και μας ενθάρρυναν και κάθε Κυριακή ήταν στο γήπεδο.” επίσης ο (Θ.Θ) μας αναφέρει ότι “...Οι φίλαθλοι της

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

ομάδας με αντιμετώπιζαν και με επευφημούσαν όπως τους ντόπιους συμπαίκτες μου.” αντίστοιχα ο (Γ.Μ) σημειώνει ότι “... Γενικά πιστεύω ότι εμείς οι Τρικαλινοί είμαστε τοπικιστές για αυτό όπου και να πάμε πάλι εδώ θα ξαναγυρίσουμε, δεν ξέρω η πόλη φταίει, το κλίμα φταίει. Κάποια συγκεκριμένη εμπειρία δεν μπορώ να ξεχωρίσω, μόνο την μεγάλη υποστήριξη των ντόπιων για την ομάδα...”

Οι συσσωματώσεις που δημιουργούνταν μεταξύ των κατοίκων-φιλάθλων της πόλης και των ποδοσφαιριστών φαίνεται στην έρευνα ότι υπήρξε πολύ σημαντικός παράγοντας για την υποστήριξη της ομάδας καθώς η καθημερινότητα στην επαρχιακή πόλη ισχυροποιούσε την προσμονή των φιλάθλων για τον αγώνα της Κυριακής, οι συζητήσεις για την ομάδα μεταξύ ποδοσφαιριστών και φιλάθλων ήταν αέναες και ενδιαφέρον μεγάλο. Χαρακτηριστικά ο (Ξ.Π) αποτυπώνει τα εξής: “Επειδή όλοι οι ποδοσφαιριστές ήμασταν από τα χωριά των Τρικάλων ήμασταν πάρα πολύ δεμένοι συναισθηματικά και με τους φιλάθλους και με την έννοια της ομάδος σαν ΑΟΤ. Μπορώ να πω πως όλοι οι φίλαθλοι ήταν κοντά μας και πιστεύω πως αυτό επηρέασε πάρα πολύ και την απόδοση μας κατά τη διάρκεια της πορείας μας στο ΑΟΤ. Καθημερινά συναντιόμασταν με φιλάθλους της ομάδας και ακούγαμε την αγωνία τους για την ομάδα και αυτό μας έκανε να προσπαθούμε πάντα για το καλύτερο.” Αντίστοιχα ο (Μ.Ζ) “... Καθημερινά μιλούσαμε με τον κόσμο και μας γνώριζαν όλοι οπότε ήθελα κι εγώ να προσπαθώ για το καλύτερο...” Επίσης ο (Γ.Μ) σημειώνει ότι “Η ομάδα στα δικά μου τα χρόνια ήταν το Α και το Ω της πόλης ήμασταν.... Ήταν πολύ σημαντική η αλληλεπίδραση που είχαμε με την πόλη και πάντα προσπαθούσαμε για το καλύτερο.”

Ο τόπος και η αναγνωσιμότητα τους στην πόλη αλλά και οι διαπροσωπικές τους σχέσεις έφερναν ακόμη περισσότερο κόσμο στο γήπεδο για να στηρίξει την ομάδα και τους ίδιους, κάτι που σε πολλές περιπτώσεις αναφέρθηκε δεν συμβαίνει τώρα και οι ίδιοι το αποδίδουν στο γεγονός ότι στην ομάδα πλέον παίζουν ελάχιστα παιδιά της πόλης, για το λόγο αυτό το γήπεδο δεν έχει την προσέλευση που είχε τότε. Όπως αναφέρουν παρακάτω ο (Ξ.Π) “Επειδή όλοι οι ποδοσφαιριστές ήμασταν από τα χωριά των Τρικάλων ήμασταν πάρα πολύ δεμένοι συναισθηματικά και με τους φιλάθλους και με την έννοια της ομάδος σαν ΑΟΤ. Μπορώ να πω πως όλοι οι φίλαθλοι ήταν κοντά μας και πιστεύω πως αυτό επηρέασε πάρα πολύ και την απόδοση μας κατά τη διάρκεια της πορείας μας στο ΑΟΤ. Καθημερινά συναντιόμασταν με φιλάθλους της ομάδας και ακούγαμε την αγωνία τους για την ομάδα και αυτό μας έκανε να προσπαθούμε πάντα για το καλύτερο.” Ο (Θ.Θ) συμπληρώνει ότι “... Ο κόσμος, για μένα αυτό που εισέπραξα ήταν βαρόμετρο στην αγωνιστική ισορροπία θα έλεγα της οποιαδήποτε ομάδος και έζησα στιγμές όπου η ομάδα μου βρέθηκε πίσω με αρνητικό σκορ αλλά με την παρότρυνση, τη βοήθεια και τη θετικότητα του κόσμου μπόρεσε ένα χαμένο παιχνίδι...” αντίστοιχα ο (Β.Τ) αναφέρει ότι “... Καθημερινά μιλούσαμε με συμπολίτες μας για την πορεία της ομάδας και τα αποτελέσματα, μας ενθάρρυναν και πάντα περίμεναν το καλύτερο από εμάς.”

Όλοι οι παλαιίμαχοι ποδοσφαιριστές που συμμετείχαν στην έρευνα οι οποίοι διαμένουν και στην πόλη διατηρούν ιδιαίτερα στενούς δεσμούς μεταξύ τους, μερικοί από αυτούς και οικογενειακής φύσης και η συναθροίζονται συχνά ή και καθημερινά, μιλώντας για την πορεία της ομάδας και αναπολώντας τα παλιά

ενισχύοντας έτσι τους δεσμούς τους. στις περισσότερες περιπτώσεις της έρευνας η ομάδα του Α.Ο.Τ. έχει ιδιαίτερη συναισθηματική επιρροή και διαφαίνεται ένας ρομαντισμός και μια νοσταλγία στα λόγια τους για την υποστήριξη της ομάδας προς εκείνους. Συγκεκριμένα ο (Τ.Π) αναφέρει ότι *“... οι σχέσεις μας με τους παλαιμάχους του ΑΟΤ προσωπικά για μένα είναι πολύ θετικές και κάθε μέρα βρισκόμαστε και αναπολούμε τα παιχνίδια που παίζαμε τότε και πίνουμε το καφεδάκι μας και παραμένουμε πάρα πολύ καλοί φίλοι.”* Επίσης ο (Β.Τ) σημειώνει ότι: *“ Ναι βρισκόμαστε με όλα τα παιδιά, μιλάμε καθημερινά και αναπολούμε τα παλιά, βέβαια υπάρχει πάντα ο προβληματισμός για την επόμενη μέρα της ομάδας καθώς τα πράγματα στο ΑΟΤ είναι πλέον διαφορετικά.”* Τέλος ο (Μ.Ζ) αναφέρει ότι *“ Συνεχίζουμε να διατηρούμε τις σχέσεις μας με όλους τους συμπαίκτες μας. Με μερικούς από αυτούς έχουμε και οικογενειακούς δεσμούς ακόμα και κουμπαριές οπότε είμαστε σαν αδέρφια. Βλεπόμεστε πολύ συχνά μπορώ να πω και καθημερινά και περνάμε πολύ χρόνο μαζί. Είμαστε μια οικογένεια. Ανά διαστήματα κάνουμε και διάφορες εκδηλώσεις όπου μαζεγόμαστε όλοι μαζί οικογενειακώς με τις γυναίκες και τα παιδιά μας. Είμαστε πολύ δεμένοι μεταξύ μας.”*

Συμπερασματικά, στον πρώτο άξονα, η συναισθηματική επίδραση της ομάδας περιγράφεται ως θετική και ισχυρή, με τον τόπο καταγωγής να παίζει σημαντικό ρόλο στην ποδοσφαιρική ταυτότητα των ποδοσφαιριστών. Η συναισθηματική αυτή σύνδεση φαίνεται να διατηρείται ακόμη και μετά το πέρας της ποδοσφαιρικής πορείας τους. η τοπική καταγωγή φαίνεται να λειτουργεί ως καθοριστικός παράγοντας για τη συναισθηματική επίδραση των ποδοσφαιριστών. Η σύνδεσή τους με την πόλη και τον τοπικό ποδοσφαιρικό σύλλογο δημιουργεί έναν θετικό ρομαντισμό και νοσταλγία που διαρκεί ακόμη και μετά την ποδοσφαιρική τους πορεία.

Οι αφηγήσεις των ποδοσφαιριστών για τη στήριξη του κόσμου, τον ενθουσιασμό κατά τη διάρκεια της ομαδικής πορείας και τις ξεχωριστές εμπειρίες τους αναδεικνύουν πώς ο ποδοσφαιρικός τους δρόμος ενισχύθηκε από την κοινότητα.

4.2 2^{ος} Ερευνητικός Άξονας

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

Αναλύοντας τον 2ο άξονα της έρευνας και με βάση τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων παρατηρούμε τη σημαντικότητα του οπαδικού κοινού της επιρροής που είχε στους ποδοσφαιριστές, σε πολλές περιπτώσεις το άγχος των παικτών λειτουργούσε δημιουργικά κι απέδιδε και λειτουργούσε ως βαρόμετρο για την απόδοσή τους. Παρακάτω ο (Τ.Π) παραθέτει τα εξής: *“ Τότε ήταν τελείως διαφορετικά τα πράγματα στις προπονήσεις να φανταστείτε έβλεπαν την ομάδα πάνω από 500 φίλαθλοι ενώ σήμερα έχουν αλλάξει τα πράγματα. Ήταν πολύ ωραίο να είσαι ποδοσφαιριστής και να έχεις τέτοια υποστήριξη, ο ρόλος των οπαδών και των φιλάθλων ήταν πολύ σημαντικός για την ομάδα. Αυστηρώς όμως είναι αρκετά δύσκολα τα σημερινά*

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

πράγματα, ενώ τότε υπήρχε μεγάλη αγάπη από τους φιλάθλους οι οποίοι ήταν πολύ κοντά και με τους ποδοσφαιριστές τώρα αυτό έχει αλλάξει. Μας έκανε να νιώθουμε μοναδικοί και να προσπαθούμε για το καλύτερο.” Αντίστοιχα ο (Γ.Μ) σημειώνει ότι “Από την πρώτη μέρα οι συμπαίκτες μου με αγκαλιάσανε με δεχθήκανε όπως κι εγώ και είχα μεγάλη αναγνώριση από το κοινό. Οι οπαδοί μας στήριζαν πολύ επίσης. Ήταν δίπλα μας στις προπονήσεις και σε κάθε αγώνα.” Επίσης ο (Ξ.Π) αναφέρει ότι “Όταν πρωτοξεκίνησα την ποδοσφαιρική μου καριέρα δεν πίστευα ότι οι φίλαθλοι της ομάδος θα μπορούσαν να ωθήσουν την απόδοσή μου σε τόσο μεγάλο βαθμό. Πιστεύω ότι αυτό έπαιξε μεγάλο ρόλο στην καριέρα που είχα στα Τρίκαλα και για αυτό χρωστάω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους αυτούς τους ανθρώπους. Ήταν τρομερό να μπαίνω μέσα σε ένα γήπεδο γεμάτο από κόσμο και πόσο μάλλον από συντοπίτες μου.”

Σε καμία των περιπτώσεων δεν αναφέρθηκαν παρότι ερωτήθηκαν σε συγκεκριμένο επεισόδιο αποδοκimasίας τους από τους οπαδούς αλλά οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν διαφορετικές και πιο γενικευμένες, πολύ από αυτούς επηρεάζονταν συναισθηματικά και στην απόδοσή τους στο γήπεδο, άλλοι μελετούσαν και δικαιολογούσαν τη στάση των οπαδών και άλλοι έβλεπαν πιο αντικειμενικά την κατάσταση χωρίς να επηρεάζονται, παρόλα αυτά η συνοχή της ομάδας παρέμενε ακμαία. Όπως μας λέει ο (Ξ.Π) “Χαρακτηριστικά παραδείγματα δεν μπορώ να αναφέρω αλλά υπήρξαν στιγμές στην ομάδα όπου οι οπαδοί, κακώς βέβαια, ορισμένες φορές αδίκησαν τους παίκτες για την απόδοση τους. Είμαστε άνθρωποι και υπάρχουν και οι καλές και οι κακές στιγμές τους καταλαβαίνουμε και για αυτό δεν τους κρατήσαμε κακία και συνεχίσαμε να αγωνιζόμαστε σε αυτή την ομάδα.” Ο (Μ.Ζ) παραθέτει τα εξής ότι “Οι φίλαθλοι των Τρικάλων ήταν απαιτητικοί πάρα πολύ. Υπήρχαν και αγώνες που είχαμε λάθος αποτελέσματα, υπήρχαν γκρίνιες και αποδοκimasίες αλλά με μέτρο όχι με υπερβολή. Νομίζω με το δίκιο του και ο κόσμος αλλά έπρεπε να καταλάβει ότι κι εμείς είμαστε άνθρωποι και θα υπάρχουν και άτυχα αποτελέσματα δεν γίνεται να υπάρχουν μόνο νίκες. Δεν ήταν μόνο ένα γεγονός αλλά πολλά όμως ποτέ κάτι υπερβολικό.” Επίσης ο (Γ.Μ) συμπληρώνει ότι “Όταν πηγαίναμε καλά μας χειροκροτούσαν, όταν δεν πηγαίναμε ακούγαμε βρισιές. Αυτό συμβαίνει παντού και είναι αναμενόμενο το θέμα είναι να σε επηρεάζει όσο το δυνατόν λιγότερο. Κάτι συγκεκριμένο δεν μπορώ να ξεχωρίσω.”

Οι προκλήσεις και οι αντιδράσεις των οπαδών σε αρνητικά αποτελέσματα πάντοτε υπήρχαν χωρίς ποτέ να φτάνουν σε ακρότητες, πάντα βρίσκονταν όμως η χρυσή τομή και προσπαθούσαν για την επόμενη μέρα. Συγκεκριμένα ο (Μ.Ζ) αναφέρει ότι “... Ήμασταν πάντοτε στην κριτική των φιλάθλων γιατί η ομάδα είχε πάρα πολλές απαιτήσεις και οι φίλαθλοι καμιά φορά ήταν λίγο απαιτητικοί. Σε γενικές γραμμές όμως το δέσιμο της ομάδας δεν επηρεαζόταν από την κριτική των οπαδών.” Συμπληρωματικά ο (Ξ.Π) σημειώνει: “... Ναι αρκετές φορές με επηρέαζε αρνητικά αυτό το πράγμα, άλλες πάλι θετικά γιατί προσπαθούσα μέσα από τις φωνές και αυτά που έλεγαν οι φίλαθλοι να γίνω καλύτερος. Υπήρξαν στιγμές που στο τέλος του αγώνα μας περίμεναν με όχι τόσο καλές διαθέσεις, πάντα όμως εγώ είχα τον τρόπο να τους μιλάω όμορφα

και να τους εξηγώ ορισμένα πράγματα για να καταλάβουν πως σκέφτεται κάθε ποδοσφαιριστής και πως πάντα θέλει το καλό της ομάδος και νομίζω ότι είχαμε μια εκτίμηση ο ένας προς τον άλλον.”

Στην πλειοψηφία τους οι ποδοσφαιριστές αναδεικνύουν μια στενή σχέση με την ομάδα και τους οπαδούς και αναφέρονται όλοι τους στη συνεργασία τους με την ομάδα και τις Αρχές της πόλης για την διοργάνωση δράσεων με φιλανθρωπικό χαρακτήρα. Αυτό υπογραμμίζεται και παρακάτω όπως μας αναφέρει ο (Ξ.Π) “ Λαμβάναμε πολλές φορές μέρος για φιλανθρωπικούς σκοπούς σε παιχνίδια φιλικά. Πολλές φορές συγκεντρώναμε χρήματα κι εμείς σαν ποδοσφαιριστές και τα μοιράζαμε σε διάφορους άπορους ανθρώπους. Γενικά πιστεύω ότι το κλαμπ πάντα λειτουργούσε καλά σε αυτό το επίπεδο και νομίζω ότι και ο κόσμος ήταν ευχαριστημένος με αυτό που έβλεπε, την προσπάθεια που κάναμε δηλαδή να βελτιώσουμε τη ζωή κάποιου συνανθρώπου μας που την είχε ανάγκη.”

Συμπληρώνοντας ο (Μ.Κ) μας λέει ότι “ Κάναμε φιλανθρωπικά παιχνίδια όταν ήμασταν στον ΑΟΤ και με τη βοήθεια των φιλάθλων, παίζαμε αγώνες φιλικούς για να βοηθήσουμε κάποιο φίλαθλο ή κάποια οικογένεια που είχε προβλήματα.”

Στον δεύτερο άξονα, αναδεικνύεται η σημαντικότητα του οπαδικού κοινού. Οι ποδοσφαιριστές αναφέρουν ότι οι οπαδοί επηρέαζαν συναισθηματικά τις επιδόσεις τους, ενώ ορισμένοι αναφέρουν ότι το άγχος αυτό λειτουργούσε σε πολλές περιπτώσεις και δημιουργικά. Η οπαδική κοινότητα εμφανίζεται ως ένας σημαντικός παράγοντας που επηρέαζε τις επιδόσεις των παικτών. Η σχέση με τους οπαδούς αναδεικνύεται ως παράγοντας που διαμόρφωνε τον ψυχολογικό κόσμο των ποδοσφαιριστών.

Η δυναμική μεταξύ ποδοσφαιριστών και οπαδών περιγράφεται ως συμβολική και ενδυνάμωνε την αίσθηση κοινοτικής συνοχής.

4.3 3^{ος} Ερευνητικός Άξονας

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

Κατά τα λεγόμενα των παλαίμαχων ποδοσφαιριστών η έννοια του “τόπου” έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ποδοσφαιρική τους καριέρα και στην θέση που είχε η ομάδα της πόλης στην κοινωνία. Το γεγονός ότι στην πλειοψηφία τους οι παίκτες ήταν γηγενείς και ο κόσμος τους γνώριζε καλά και είχε σχέσεις μαζί τους ενίσχυε την προσέλευση του κόσμου στο γήπεδο, την υποστήριξη των παικτών και της ομάδας. Η υποστήριξη των φιλάθλων στην ομάδα υπήρξε πολύ μεγάλη και αναφέρεται χαρακτηριστικά από τους περισσότερους ότι οφείλεται στο γεγονός ότι οι Τρικαλινοί είναι τοπικιστές αλλά και στο γεγονός ότι ο κόσμος είχε διαφορετική διάθεση για την ομάδα και το ποδόσφαιρο δείχνοντας μας έτσι μια πιο “αγνή” θέαση του τοπικού ποδοσφαίρου. Συγκεκριμένα ο (Ξ.Π) μας αναφέρει ότι: “ Το ότι η ομάδα την εποχή εκείνη αποτελούνταν από γηγενείς ποδοσφαιριστές από παιδιά τα οποία μεγάλωσαν και γαλουχήθηκαν στα τοπικά γήπεδα και στα τοπικά σωματεία νομίζω έπαιξε πάρα πολύ μεγάλο ρόλο, γιατί κάθε ποδοσφαιριστής

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

έφερνε και το δικό του κόσμο στο γήπεδο. Το ότι γέμιζε το γήπεδο ήταν κάτι που δεν θα ξαναδούμε τώρα στην ιστορία του ΑΟΤ αλλά πιστεύω το γεγονός ότι ήμασταν γηγενείς ποδοσφαιριστές δεν ήταν το μόνο που έπαιξε σημαντικό ρόλο αλλά και το ότι ο κόσμος παλαιότερα έβλεπε αλλιώς το ποδόσφαιρο. Η Κυριακή του κόσμου είχε διαφορετικό νόημα περίμενε την ώρα που θα πάει στο γήπεδο. Παρακάτω ο (Μ.Ζ) προσθέτει ότι : "... ήμασταν και οι 20 Τρικαλινοί ποδοσφαιριστές και όλοι οι φίλοι μας και οι συγχωριανοί μας μαζεύονταν κάθε Κυριακή στο γήπεδο, το γέμιζαν για να δούνε εμάς και την αγαπημένη τους ομάδα. Αυτό μπορούμε να το διαπιστώσουμε και τώρα διότι το γήπεδο όταν παίζαμε εμείς που ήμασταν ντόπιοι ήταν γεμάτο ενώ τώρα που είναι όλοι ξένοι και δεν παίζουν Τρικαλινά παιδιά είναι άδειο." Επίσης ο (Γ.Μ) σημειώνει ότι "... ερχόταν πάρα πολλοί κόσμος στο γήπεδο να μας δει όλα τα παιδιά γιατί ήμασταν από τα κοντινά χωριά ή από την πόλη μέσα και ο καθένας ήθελε να δει το δικό του άτομο και αυτό φαίνεται και τώρα που δεν παίζει πλέον κανένας Τρικαλινός και πάνε πολλοί λίγοι στο γήπεδο άσχετα το πόσο ικανή είναι η ομάδα. Έπαιξε μεγάλο ρόλο το ότι ήμασταν ντόπιοι."

Όλοι τους έχουν να αναφέρουν ένα διαφορετικό αξιοσημείωτο γεγονός που θυμούνται από την ποδοσφαιρική τους καριέρα στην ομάδα του Α.Ο.Τ. στις περισσότερες περιπτώσεις είναι η στήριξη των φιλάθλων σε συγκεκριμένες κομβικές φάσεις του συλλόγου αλλά και στιγμές πανηγυρισμού. Ενδεικτικά παραδείγματα όπως αυτά που αναφέρει ο (Γ.Μ) "Θυμάμαι ένα παιχνίδι που παίζαμε με την Καβάλα και παραμονές του αγώνα είχε ρίξει 20 πόντους χιόνι και ήρθε ο διαιτητής και είπε ότι θα γίνει το παιχνίδι και μπήκαν 2-3 χιλιάδες κόσμος μέσα και καθάρισαν τα γήπεδο. Αυτό θα μου μείνει σε όλη μου τη ζωή." Ένα άλλο παράδειγμα είναι αυτό του (Β.Τ) που μα λέει ότι : "Θυμάμαι την άνοδο από τη Γ' Εθνική στη Β' Εθνική που κερδίσαμε και μπήκε όλος ο κόσμος μέσα στο γήπεδο και μετά βγήκαν όλοι στην κεντρική πλατεία πανηγυρίζαμε ,όπως φυσικά και την άνοδο από τη Β' Εθνική στην Α' Εθνική όπου όλη η πόλη πάλι ήταν έξω στους δρόμους και πανηγυρίζαμε την άνοδο." Κλείνοντας ο (Ξ.Π) μας αναφέρει ότι "Θα αναφέρω χαρακτηριστικά ότι η εμπειρία με τους φιλάθλους είναι κάτι που εάν δεν το ζήσεις δεν μπορείς να το μεταδώσεις. Στο πρώτο επίσημο παιχνίδι που έχω παίξει όταν βγήκαμε και η παρουσία του κόσμου ήταν τόσο έντονη και αντίκρισα ένα γήπεδο μεγάλο που από τις φωνές του κόσμου σχεδόν δεν άκουγα. Με την πάροδο των παιχνιδιών συνειδητοποίησα το πόσο σημαντικό ρόλο παίζουν οι φιλάθλοι στην ανάδειξη της ομάδος και στο ότι η ομάδα αποτέλεσε μια από τα πιο ιστορικές ομάδες στις κατηγορίες που έχει παίζει."

Σε όλες τις περιπτώσεις πάντως διαφαίνεται ο ρομαντισμός της εποχής και η διάθεση της επίλυσης ζητημάτων με τους φιλάθλους σε ένα φιλικό πλαίσιο αλληλοκατανόησης. Στον τρίτο άξονα, η έννοια του "τόπου" αναδεικνύεται ως σημαντική για την ποδοσφαιρική καριέρα των ποδοσφαιριστών. Η τοπικότητα ενισχύει τη σχέση τους με την ομάδα και την υποστήριξη των φιλάθλων. Η τοπικότητα είναι ένα κεντρικό θέμα για τη σχέση των ποδοσφαιριστών με την πόλη και τους οπαδούς. Η ενσωμάτωση τους στην κοινότητα δημιουργεί ένα δίκτυο σχέσεων που διαρκεί μετά το πέρας της ποδοσφαιρικής καριέρας τους.

Η αναγνώριση του ρόλου του τόπου στην κοινωνική δομή της πόλης ενισχύει τη σημασία της τοπικότητας στην ποδοσφαιρική εμπειρία των παικτών.

4.4 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Οι απαντήσεις που έδωσαν οι ποδοσφαιριστές σε σχέση με την ποδοσφαιρική τους πορεία, αποκαλύπτουν ένα σύνολο συνδεδεμένων παραγόντων που διαμορφώνει τη ζωή και την εμπειρία τους. Στον πρώτο άξονα η συναισθηματική επίδραση της ομάδας αναδεικνύεται ως καθοριστική, με θετική και ισχυρή σύνδεση των ποδοσφαιριστών με τον τόπο και την καταγωγή τους. Η συναισθηματική σύνδεση διατηρείται μετά το πέρας της ποδοσφαιρικής τους πορείας, ενισχύοντας έναν θετικό ρομαντισμό και νοσταλγία που παραμένει ζωντανός και μετά τον τερματισμό της καριέρας τους. Στο δεύτερο άξονα, εστιάζουμε στην οπαδική κοινότητα ως σημαντικό παράγοντα επηρεασμού. Οι ποδοσφαιριστές αναδεικνύουν τη σημασία τη σχέση τους με τους οπαδούς, η οποία σε πολλές περιπτώσεις τους επηρεάζει συναισθηματικά αλλά και στις επιδόσεις τους. Η δυναμική αυτή μεταξύ ποδοσφαιριστών και οπαδών είναι συμβολική, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία αίσθησης κοινοτικής συνοχής που υπερβαίνει τα όρια του γηπέδου. Στον τρίτο άξονα αναδεικνύεται η σημασία της τοπικότητας στην ποδοσφαιρική εμπειρία. Η έννοια το "τόπου" ενισχύει τη σχέση των ποδοσφαιριστών με την ομάδα και τη στήριξη των φιλάθλων. Η τοπικότητα δεν μόνο κρίσιμη για την καριέρα τους, αλλά επίσης διαμορφώνει ένα δίκτυο σχέσεων που διατηρείται μετά το πέρας της ποδοσφαιρικής τους πορείας. Συνοπτικά, η συναισθηματική επίδραση της ομάδας, η οπαδική κοινότητα και η τοπικότητα αποτελούν συνδυαστικά τα βασικά στοιχεία που προσδίδουν νόημα στη ζωή και την καριέρα των ποδοσφαιριστών. Αυτές διασταυρωμένες επιρροές διαμορφώνουν την ταυτότητα τους, καθιστώντας τους πρωταγωνιστές μιας πλούσιας ποδοσφαιρικής εμπειρίας.

4.5 Το ποδόσφαιρο ως εργαλείο ανάδειξης της τοπικής ταυτότητας.

Συμπερασματικά με βάση τα ευρήματα της έρευνας καταλήγουμε στο ότι το ποδόσφαιρο και η επαρχιακή ομάδα της πόλης αποτελούσε έναν συνδετικό κρίκο μεταξύ του τόπου και της διαμόρφωσης της κοινωνικής και της τοπικής ταυτότητας. Η εμπλοκή στο ποδόσφαιρο και οι σχέσεις που δημιουργούνται μέσω αυτού ενισχύουν τον ενθουσιασμό για την κοινότητα και συντελούν στη διαμόρφωση μιας κοινής ταυτότητας. Το ποδόσφαιρο φαίνεται ότι λειτουργεί ως καταλύτης για την ενότητα και την κοινωνική συνοχή, ενώ παράλληλα διατηρεί και ενισχύει την τοπική ταυτότητα. Οι τοπικές ομάδες ποδοσφαίρου συχνά είναι ο ψυχαγωγικός και κοινωνικός πυλώνας μιας κοινότητας. Οι κάτοικοι συνήθως συμπαραστέκονται στην τοπική ομάδα και την υποστηρίζουν με πάθος. Αυτό δημιουργεί ένα αίσθημα κοινότητας και συνοχής μεταξύ των φίλων και των οπαδών. Επιπλέον, οι τοπικές ομάδες ποδοσφαίρου συχνά διοργανώνουν εκδηλώσεις και δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή της τοπικής

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

κοινότητας, ενισχύοντας έτσι τις δεσμούς μεταξύ της ομάδας και των κατοίκων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Ερωτηματολόγιο:

1^{ος} ΑΞΟΝΑΣ (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ- "συναισθηματική" ΕΠΙΡΡΟΗ ΟΜΑΔΑΣ)

1. Πότε και που ξεκινήσατε την ποδοσφαιρική σας καριέρα; Μπορείτε να μας αναφέρετε ποιες ήταν οι πρώτες ομάδες που αγωνιστήκατε;
2. Πόσο σημαντικό υπήρξε για εσάς ο τόπος καταγωγής σας για τη διαμόρφωση της ποδοσφαιρικής σας ταυτότητας;
3. Η ομάδα του Α.Ο.Τ τι συμβόλιζε πριν ,κατά τη διάρκεια και με το πέρας της ποδοσφαιρικής σας πορείας;
4. Μπορείτε να μοιραστείτε μαζί μας κάποια αξιομνημόνευτη εμπειρία που να συνδέεται με τον τόπο σας και την ποδοσφαιρική σας καριέρα;
5. Πως η συναισθηματική σύνδεση με την ομάδα και τους συμπολίτες σας επηρέασε την απόδοση στο γήπεδο κατά την διάρκεια της ποδοσφαιρικής σας καριέρας; Και με ποιους τρόπους;(μπορείτε να μοιραστείτε μερικά παραδείγματα σε σχέση με την καθημερινότητα σας και τη σχέση σας με την πόλη)
6. Συνεχίζετε να διατηρείτε τις σχέσεις με τους παλιούς συμπαίκτες σας και το πνεύμα της ομάδας ακόμη και μετά από την απόσυρση σας από το επαγγελματικό ποδόσφαιρο; (εάν ναι, με ποιον τρόπο και συχνότητα)
7. Πως αντιλαμβανόσασταν την προσφορά και την υποστήριξη που η ομάδα σας πρόσφερε σε σχέση με το συναισθηματικό σας και αθλητικό επίπεδο;

2^{ος} ΑΞΟΝΑΣ (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

1. Πως αισθανόσασταν όταν πρωτοξεκινήσατε την ποδοσφαιρική σας καριέρα και αντιλαμβανόσασταν τον ρόλο των οπαδών στην ομάδα σας;
2. Μπορείτε να μοιραστείτε παραδείγματα στιγμών που όταν οι οπαδοί παρέστησαν σε παιχνίδια ή γεγονότα που σας έκαναν να νιώθετε ότι η προσπάθεια της ομάδας δεν εκτιμήθηκε;
3. Πως αντιλαμβανόσασταν την επίδραση των οπαδών στο αίσθημα της συνοχής και του πνεύματος της ομάδας;
4. Ποια ήταν η σημασία της σχέσης με την οπαδική κοινότητα κατά την διάρκεια της ποδοσφαιρικής σας καριέρας, και πως αυτή η σχέση επηρέασε τις αποφάσεις και τις επιδόσεις;
5. Πως αντιμετωπίσατε τις προκλήσεις ή αρνητικές αντιδράσεις από τους οπαδούς και πως ανταποκριθήκατε σε αυτές τις καταστάσεις;

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

6. Μπορείτε να αναφέρεται παραδείγματα πρωτοβουλιών ή δραστηριοτήτων που συμμετείχατε με τους οπαδούς για την ενίσχυση της κοινότητας σας;

3^{ος} ΑΞΟΝΑΣ (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

1. Πως αντιλαμβανόσασταν τη σημασία της τοπικής κοινότητας στην ποδοσφαιρική σας καριέρα;(η τοπική κοινότητα υπήρξε αρωγός και υποστηρικτής της ομάδας και των προσπαθειών της;)
2. Οι σχέσεις σας με την τοπική κοινότητα θεωρείται ότι επηρέασαν θετικά την προσέλευση των φιλάθλων – συντοπιτών σας στο γήπεδο;
3. Ποια η εμπειρία σας όταν παίζατε στο γήπεδο της τοπικής ομάδας και πως αντιλαμβανόσασταν την παρουσία των φιλάθλων;
4. Πως αντιλαμβανόσασταν το ρόλο των φιλάθλων στην ποδοσφαιρική κοινότητα και την στήριξη τους προς την ομάδα;
5. Ποια συγκεκριμένα γεγονότα ή αγώνες θυμάστε ως ιδιαίτερα σημαντικά όσον αφορά τη σχέση με τους φιλάθλους;
6. Πως ανταποκρίνονταν σε τυχόν προκλήσεις ή αρνητικές αντιδράσεις από τους φιλάθλους και πως διαχειριζόσασταν την αλληλεπίδραση σας μαζί τους;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Συνεντεύξεις:

(1) (Τ.Π)

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) “συναισθηματική” ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

1. Ξεκίνησα το 1975 στο Μουζάκι Καρδίτσας και μεταπήδησα μετά από 3 χρόνια στην ομάδα του ΑΟΤ Τρίκαλα. Στον ΑΟΤ έπαιξα 8 χρόνια και έπειτα έγινε η μεταγραφή μου στην ΑΕΚ όπου έπαιξα 5 χρόνια και από εκεί μεταπήδησα στο Αιγάλεω .
2. Η ποδοσφαιρική μου ταυτότητα ξεκίνησε να διαμορφώνεται από την πρόοδο Μουζακίου, εκεί έκανα χαρακτήρα έκανα τα περισσότερα πράγματα, τα πρώτα μου ποδοσφαιρικά βήματα, ήταν πολύ σημαντικό το ότι καταγόμεν από το μέρος όπου ξεκίνησα τα πρώτα μου ποδοσφαιρικά βήματα και νομίζω ολοκληρώθηκε πολύ μετά όταν έπαιξα στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο στην ομάδα των Τρικάλων αλλά εκεί που έκανα το μεγάλο βήμα ήταν στην ΑΕΚ Αθηνών.
3. Για μένα ήταν ένα πρώτο μεγάλο βήμα από την ομάδα του πρόοδο Μουζακίου από την κωμόπολη που έπαιξα στην ομάδα του ΑΟΤ ήταν ένα βήμα δυνατό, ένα όνειρο που πραγματοποιήθηκε και μετά ακολούθησαν κι άλλα για να κάνω μετά μια ολοκληρωμένη μεταγραφή στην ομάδα της ΑΕΚ. Ο ΑΟΤ είναι πολύ σημαντική ομάδα αφού είναι η ομάδα της πόλης που ζω, με έκανε αναγνωρίσιμο και μου έδωσε τα εφόδια για να πάω πιο μπροστά.
4. Αυτό που μου έμεινε εμένα ήταν όταν ότι όταν έφυγα από την ομάδα την Πρόοδο Μουζακίου και έπαιξα στα Τρίκαλα στην ομάδα του ΑΟΤ πάντοτε ακολουθούσαν από το χωριό μου γύρω στα 300 με 400 άτομα για να παρακολουθήσουν την ομάδα και εμένα. Αυτό είναι κάτι που δεν το ξεχνάω. Η στήριξη που είχα από τους συντοπίτες μου όχι μόνο εγώ αλλά και όλοι μου οι συμπαίκτες ήταν φανταστική.
5. Η ποδοσφαιρική μου καριέρα σίγουρα ήταν προς το θετικό γιατί τότε στην ομάδα του ΑΟΤ παίζαμε με 90% γηγενείς ποδοσφαιριστές, οπότε παίζαμε τότε περισσότερο για τη φανέλα , για τους φίλους, για την ιστορία της ομάδος και ήμασταν τότε μια ομάδα από φίλους ποδοσφαιριστές όπου παίζαμε περισσότερο για την δόξα παρά για τα χρήματα και αυτό νομίζω μας ακολουθεί ακόμα γιατί έχουμε μείνει πολλοί φίλοι μεταξύ μας παρά το γεγονός ότι έχουν περάσει πολλά χρόνια. Οι συμπολίτες μας ήταν πάντα πολύ υποστηρικτικοί μαζί μας, στην καθημερινότητα μας, μας χαιρετούσαν, μας ρωτούσαν για την πορεία της ομάδας και μας ενθάρρυναν και κάθε Κυριακή ήταν στο γήπεδο.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιίμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

6. Σίγουρα με το πέρασμα των χρόνων αν και έχουν περάσει αρκετά χρόνια εν τούτοις οι σχέσεις μας με τους παλαιίμαχους του ΑΟΤ προσωπικά για μένα είναι πολύ θετικές και κάθε μέρα βρισκόμαστε και αναπολούμε τα παιχνίδια που παίζαμε τότε και πίνουμε το καφεδάκι μας και παραμένουμε πάρα πολύ καλοί φίλοι.
7. Νομίζω πως με τη διοίκηση δεν μας συνδέουν και πάρα πολλά όμως παρόλα αυτά με τους συμπαίκτες μας συνδέουν και έχουμε μια πάρα πολύ καλή σχέση.

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

1. Τότε ήταν τελείως διαφορετικά τα πράγματα στις προπονήσεις να φανταστείτε έβλεπαν την ομάδα πάνω από 500 φίλαθλοι ενώ σήμερα έχουν αλλάξει τα πράγματα. Ήταν πολύ ωραίο να είσαι ποδοσφαιριστής και να έχεις τέτοια υποστήριξη, ο ρόλος των οπαδών και των φιλάθλων ήταν πολύ σημαντικός για την ομάδα. Δυστυχώς όμως είναι αρκετά δύσκολα τα σημερινά πράγματα, ενώ τότε υπήρχε μεγάλη αγάπη από τους φιλάθλους οι οποίοι ήταν πολύ κοντά και με τους ποδοσφαιριστές τώρα αυτό έχει αλλάξει. Μας έκανε να νιώθουμε μοναδικοί και να προσπαθούμε για το καλύτερο.
2. Μπορεί να έχουν αλλάξει το ποδόσφαιρο πλέον ειδικά σε θέμα τακτικής αλλά η συμπεριφορά των φιλάθλων του ΑΟΤ ήταν πολύ καλή αρκεί εμείς να αγωνιζόμασταν σωστά δηλαδή με πνεύμα, με θέληση και σε μια αποτυχία δεν συνέβαινε και κάτι ιδιαίτερο διότι μας χειροκροτούσαν και μετά τον κάθε αγώνα, οπότε δεν μπορώ να θυμηθώ κάτι που να ήταν ακραίο.
3. Οι οπαδοί του ΑΟΤ ήταν πάντοτε κοντά στην ομάδα, πάντα κοντά στους παίκτες ειδικά και αυτό το βλέπαμε όχι μόνο μέσα στο γήπεδο του ΑΟΤ αλλά και όταν παίζαμε και σε παιχνίδια εκτός έδρας που μας ακολουθούσαν και μας και εκτός του αγωνιστικού χώρου. Ήταν δύναμη στην ομάδα και μας έδινε πολύ ψυχολογία η στήριξή τους.
4. Πάντοτε οι φίλαθλοι της ομάδας του ΑΟΤ ήταν κοντά στους ποδοσφαιριστές και αυτό μας επηρέαζε θετικά στην απόδοσή μας. Ήταν πολύ σημαντικό το ότι είχαμε καλές σχέσεις μεταξύ μας και παρόλα αυτά δεν επηρέασε τις αποφάσεις μου και τις επιδόσεις μου σε κάτι.
5. Οι αποδοκιμασίες τότε ήταν σπάνιες και μεμονωμένες οπότε δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα γιατί η πλειοψηφία ήταν πάντοτε κοντά στους ποδοσφαιριστές και τους ενθάρρυναν να παίζουν καλύτερα ακόμα. Και αυτές οι ελάχιστες αποδοκιμασίες που υπήρχαν δεν με επηρέασαν.
6. Με τους οπαδούς ήμασταν πάντοτε πολύ κοντά και αυτό συνέβαλε να βοηθάμε άπορες οικογένειες και πάντα κάναμε ενέργειες έτσι ώστε να βοηθάμε όσους είχαν ανάγκη είτε ήταν φιλικοί αγώνες είτε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

1. Πάντοτε οι φίλαθλοι ήταν κοντά στην ομάδα είτε στα εντός ,είτε στα εκτός έδρας παιχνίδια και αυτό ειδικά για μένα με έκανε να γίνω και καλύτερος ποδοσφαιριστής και να μπορέσω να εξελιχθώ. Όλοι οι τοπικοί φορείς ενίσχυαν την προσπάθεια της ομάδας και μας υποστήριζαν.
2. Τότε όλοι οι φίλαθλοι του ΑΟΤ ζούσαν για τον αγώνα της Κυριακής και όχι μόνο οι φίλαθλοι αλλά και όλοι οι φορείς ήταν κοντά στο γήπεδο και αυτό φαίνεται από την προσέλευση όπου ειδικά στα ντέρμπι έκοβαν 10.000 με 12.000 εισιτήρια. Αυτό φαίνεται και από το ότι είχαμε καλές σχέσεις με την τοπική κοινότητα και από το γεγονός ότι καταγόμασταν από τον νομό.
3. Όλοι οι φίλαθλοι ήταν κοντά στην ομάδα και αυτό το βλέπαμε όχι μόνο μέσα στους αγωνιστικούς χώρους που σίγουρα μας ενθάρρυναν να παίζουμε και καλύτερα αλλά και εκτός γηπέδου όπου ήμασταν φίλοι. Ήταν κάτι ασύλληπτο και δεν το ξεχνώ ποτέ πόσο αγάπη έχω λάβει.
4. Οι φίλαθλοι πάντοτε ήταν κοντά στην ομάδα και αυτό το βλέπουμε και σήμερα που συνεχίζουν οι φίλαθλοι με μειωμένο βέβαια αριθμό. Η καθημερινότητα μας ήταν αυτή που μας έκανε να καταλάβουμε πόσο σημαντική ήταν η προσπάθεια μας, οι φίλαθλοι πάντα μας χαιρετούσαν και μας παρακινούσαν για το καλύτερο είτε εκτός είτε εντός γηπέδου.
5. Θυμάμαι έναν συγκεκριμένο αγώνα μέσα στο στάδιο των Τρικάλων αγώνα κυπέλλου ΑΟΤ – Ολυμπιακός Πειραιώς που είχε το γήπεδο 14.000 κόσμο παρόλο που χάσαμε από την ομάδα του Ολυμπιακού ο φίλαθλος κόσμος μας χειροκροτούσε για 10 λεπτά.
6. Πάντοτε οι φίλαθλοι είναι απαιτητικοί και θέλουν να κερδίζουν και να παίζουν δυνατά οι ποδοσφαιριστές , πάνω σε αυτό το κομμάτι ορισμένοι παίκτες επηρεάζονταν και είχαν αρνητική απόδοση ενώ άλλοι πείσμωναν και έπαιζαν καλύτερα. Εμένα προσωπικά δεν με επηρέαζε ιδιαίτερα, προσπαθούσα πάντοτε για το καλύτερο.

(2) (Β.Τ.)

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) “συναισθηματική” ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

1. Ξεκίνησα την ενασχόληση μου με το ποδόσφαιρο από το παιδικό του ΑΟΤ , μετά μεταπήδησα στην ερασιτεχνική ομάδα και έπειτα στην επαγγελματική.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

2. *Ήταν πολύ σημαντικό η αγάπη μου για το ποδόσφαιρο και για την ομάδα της πόλης μου. Η αγάπη αυτή ξεκίνησε πηγαίνοντας με νεαρό ο πατέρας μου στο γήπεδο και βλέποντας τον κόσμο τότε, όνειρό μου έγινε να παίζω στη μεγάλη ομάδα. Έτσι όνειρο μου έγινε να παίζω στην ομάδα της πόλης μου.*
3. *Τον πιο σημαντικό ρόλο έπαιξε τότε αφού ήταν η ομάδα της πόλης και όνειρό μου να παίζω σε αυτή, ήμουν πολύ χαρούμενος όταν ήμουν ενεργός ποδοσφαιριστής στην ομάδα και τώρα που έχουν περάσει τα χρόνια είναι μια τρομερή ανάμνηση.*
4. *Σημαντικοί ήταν πολύ αγώνες σε όλη αυτή τη διάρκεια αλλά πιο σημαντικοί ήταν όταν οι ομάδα έπαιρνε τις ανόδους και από ότι θυμάμαι την ιστορική νίκη που κάναμε στο κύπελλο επί του Παναθηναϊκού.*
5. *Έπαιξε θετικό ρόλο γιατί ήμασταν και αναγνωρίσιμοι στην κοινωνία των Τρικάλων από την άλλη όμως υπήρχε και στεναχώρια όταν τα αποτελέσματα ήταν έτσι που δεν μπορούσαμε να κοιτάζουμε τους φίλους μας στα μάτια. Καθημερινά μιλούσαμε με συμπολίτες μας για την πορεία της ομάδας και τα αποτελέσματα, μας ενθάρρυναν και πάντα περίμεναν το καλύτερο από εμάς.*
6. *Ναι βρισκόμαστε με όλα τα παιδιά, μιλάμε καθημερινά και αναπολούμε τα παλιά, βέβαια υπάρχει πάντα ο προβληματισμός για την επόμενη μέρα της ομάδας καθώς τα πράγματα στο ΑΟΤ είναι πλέον διαφορετικά.*
7. *Πάντα η ομάδα ήταν κοντά και ειδικά σε εμάς τους Τρικαλινούς. Οι διοικούντες συζητούσανε συνέχεια για το τι γίνεται με την ομάδα και σε όλα τα θέματα ήταν δίπλα μας.*

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

1. *Εντάξει ήταν απίστευτο συναίσθημα και ειδικά όταν η ομάδα είχε τις επιτυχίες ή όταν πετύχαινες κάποιο γκολ μπροστά σε όλους τους φιλάθλους. Δεν υπάρχουν λόγια για αυτά τα συναισθήματα. Αισθανόμουν ότι το όνειρο μου γίνεται πραγματικότητα.*
2. *Η ομάδα είχε απαιτήσεις από τη στιγμή που όλος ο κόσμος ασχολούνταν με την ομάδα. Στα ευχάριστα ήταν όλα καλά, στα δυσάρεστα σίγουρα υπήρχαν οι γκρίνιες, υπήρχε στενοχώρια και από μας αλλά κοιτάγαμε την επόμενη μέρα, να προσπαθήσουμε όλοι πιο πολύ για να δικαιώσουμε και τον κόσμο και να φεύγει κι εκείνος ευχαριστημένος από το γήπεδο. Κάποιο ακραίο γεγονός δεν είχε συμβεί ποτέ.*
3. *Πάντα στο ποδόσφαιρο όταν πάει καλά η ομάδα όλα είναι καλά όταν μας αποδοκίμαζαν ή εμάς ή κάποιον συμπαίκτη μας σίγουρα επηρέαζε σημαντικά αυτό, αλλά έτσι είναι το ποδόσφαιρο. Δεν*

μπορώ να πω ότι επηρέαζε ιδιαίτερα στη συνοχή της ομάδας, όταν μπαίναμε στον αγώνα προσπαθούσαμε για το καλύτερο.

4. Όταν είμαστε σε μια κλειστή κοινωνία σίγουρα υπάρχουν σχέσεις με τους φιλάθλους γιατί τους βρίσκαμε καθημερινά και σίγουρα οι απόψεις τους μας επηρέαζαν και θετικά και αρνητικά, παίρναμε τους προβληματισμούς τους και τους συζητούσαμε μέσα στα αποδυτήρια και προσπαθούσαμε να βρούμε λύσεις.
5. Σίγουρα, και ειδικά μετά από αρνητικά αποτελέσματα μας επηρέαζαν τα πάντα από τη στιγμή που είσαι στην ίδια σου την πόλη, αγαπάς την ομάδα και ζεις για αυτό η γνώμη του καθενός μετράει, σκύβεις όμως το κεφάλι και συνεχίζεις δουλεύοντας. Δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα άλλο. Κρατούσαμε τους προβληματισμούς και προχωρούσαμε για το καλύτερο.
6. Ναι έχουμε συμμετάσχει σε πολλές δραστηριότητες με τους φιλάθλους, σε σχολεία κάναμε ενημερώσεις, μαζεύαμε χρήματα για άπορες οικογένειες, όπως επίσης εισιτήρια δίνουμε σχολεία όπως και άλλες φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

1. Δυστυχώς οι αρχές της πόλης όπως και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας εμφανίζονταν μόνο όταν η ομάδα είχε κάποιες επιτυχίες. Δεν πιστεύω ότι ήταν αρωγός μόνο όταν είχαν να λάβουν κάτι από την ομάδα.
2. Από τη στιγμή που είσαι παιδί από την ίδια σου την πόλη, επηρέαζε τους φίλους και όλους να έρθουν να σε δούνε όχι μόνο εμένα αλλά και τα άλλα τρικαλινά παιδιά και αυτό ήταν πολύ θετικό, κάτι τέτοια βέβαια δεν υπάρχει σήμερα.
3. Όταν παίζαμε στην έδρα μας και παίζαμε μπροστά στους φιλάθλους και στους φίλους μας, γιατί όλοι γνωριζόμασταν στην τοπική κοινωνία, θέλαμε να δίνουμε τα πάντα ώστε να τους κάνουμε ευτυχισμένους και να φεύγουμε όλοι ευχαριστημένοι από το γήπεδο. Με έκανε πολύ χαρούμενο αυτό.
4. Για τον κόσμο δεν υπήρχε κάποιο άλλο ενδιαφέρον εκείνο το διάστημα όλοι περίμεναν πως και πώς να έρθει η μέρα να παίξουν τα Τρίκαλα για να γεμίσουν το γήπεδο. Ήταν έντονος ο πόθος για την ομάδα και η αναμονή για τον αγώνα.
5. Θυμάμαι την άνοδο από τη Γ' Εθνική στη Β' Εθνική που κερδίσαμε και μπήκε όλος ο κόσμος μέσα στο γήπεδο και μετά βγήκαν όλοι στην κεντρική πλατεία πανηγυρίζαμε, όπως φυσικά και την άνοδο από τη Β' Εθνική στην Α' Εθνική όπου όλη η πόλη πάλι ήταν έξω στους δρόμους και πανηγυρίζαμε την άνοδο.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

6. Στενοχωριόμουν, δεν μπορείς να κάνεις κάτι άλλο, εννοείται ότι δεν μπορείς να αντιδράσεις γιατί και εκείνοι η ομάδα ήθελαν να κερδίζει, κάτι λοιπόν δεν πήγαινε καλά σε εμάς άρα δίκιο είχαν κι εκείνοι, και προσπαθούσα για την επόμενη μέρα και να βρω τι έφταιζε μαζί με τους συμπαίκτες μου.

(3)(Θ.Θ)

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) "συναισθηματική" ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

1. Ξεκίνησα την ποδοσφαιρική μου διαδρομή το από τον Μέγα Αλέξανδρο Έσω Βάλτων το χωριό καταγωγής μου, έπειτα πήγα στη Νάουσα σε ηλικία 16 χρονών και έγινα εκείνη τη χρονιά επαγγελματίας, έμεινα για 3 χρόνια εκεί και μετέπειτα έκανα την ποδοσφαιρική διαδρομή σε πολλές επαγγελματικές ομάδες όπως τα Τρίκαλα όπου έμεινα 8μιση χρόνια, ο Παναιτωλικός, η Λάρισα, η Καρδίτσα όπου και τελείωσα την καριέρα μου. Αγωνίστηκα επαγγελματικά 20 χρόνια.
2. Ήταν ένα τυχαίο γεγονός, από πολύ μικρή ηλικία μου άρεσε το ποδόσφαιρο, άρχισα να αγωνίζομαι όπως σας είπα στο χωριό μου στην Α' τοπική και από κει και πέρα αξιολογήθηκε το ταλέντο μου και μου δόθηκε να πάω σε μία επαγγελματική ομάδα και από κει και πέρα μέσα από την πολύ σκληρή δουλειά να κάνω την καριέρα που έκανα.
3. Στην ομάδα του ΑΟΤ άρχισα να χτίζω το ποδοσφαιρικό μου προφίλ, την ποδοσφαιρική μου ταυτότητα. Ήταν μια ομάδα που θα έλεγα μετά από 3-4 χρόνια αξιολόγησης της προηγούμενης ομάδας βρήκα ένα περιβάλλον που άρχισα να νιώθω καλά, η ομάδα με εμπιστεύτηκε και άρχιζα να χτίζω το ποδοσφαιρικό μου προφίλ. Είναι μια ομάδα που της οφείλω ως αναφορά το χρονικό διάστημα που έμεινα στο ελληνικό ποδόσφαιρο γιατί μέσα από αυτή την ομάδα έγινα αναγνωρίσιμος, μέσα από αυτή την ομάδα άρχισα να γίνομαι καλύτερος ποδοσφαιριστής για να μπορώ να ανταποκρίνομαι σε επαγγελματικές κατηγορίες. Και είναι μια ομάδα στην οποία οφείλω την ποδοσφαιρική μου διαδρομή.
4. Μέσα σε αυτά τα 8 χρόνια αγωνιζόμενος στην ομάδα των Τρικάλων σίγουρα υπήρχαν στιγμές χαράς αλλά και λύπης, μέσα από τη διαδικασία της ανάδειξης της ομάδος υπήρχαν οι άνοδοι από τη Γ' στη Β' αλλά αυτό που κρατάω και έχει μείνει βαθιά χαραγμένο μέσα στο μυαλό μου είναι η άνοδος της ομάδος από τη Β' Εθνική στην Α' Εθνική μετά από πολλά χρόνια όπου η ομάδα είχε να ανέβει στο μέγιστο επίπεδο και αυτό μέχρι και σήμερα είναι κάτι το οποίο από τότε δεν έχει ξαναγίνει και είναι ένα κομμάτι το οποίο το κρατάω βαθιά χαραγμένο μέσα μου. Η φίλαθλοι της ομάδας με αντιμετώπιζαν και με επευφημούσαν όπως τους ντόπιους συμπαίκτες μου.

5. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας όταν αγωνίζεσαι για αρκετά χρόνια στην ίδια ομάδα είναι ότι γίνεσαι ένα με την ομάδα, γίνεσαι ένα με τον κόσμο, αυτό ανεβάζει την υπευθυνότητα απέναντι και στην ομάδα αλλά και στον κόσμο που έρχεται και παροτρύνει και βοηθάει στις προσπάθειες που κάναμε κάθε Κυριακή, οπότε αντιλαμβάνεσαι ότι είναι κάτι πολύ σημαντικό, ένας λόγος παραπάνω κάθε Κυριακή να δίνεις τον καλύτερο σου εαυτό για αυτόν τον κόσμο που καθημερινά μέσα στην πόλη σε χαιρετάει με το μικρό σου όνομα, λες τις καλημέρες σου, γίνεσαι ένα με τον κόσμο, και θεωρώ ότι αυτό είναι το πιο σημαντικό, το πιο ευαίσθητο σημείο, για όλους του ποδοσφαιριστές να δίνουν κάθε Κυριακή τον καλύτερό τους εαυτό για την ομάδα αλλά πάνω από όλα για αυτό τον κόσμο που τους πιστεύει. Άρα με επηρέασε θετικά αυτή η αλληλεπίδραση.
6. Είναι από τις πιο σημαντικές στιγμές από τις πιο όμορφες στιγμές όταν τελειώνει ο κύκλος σου σαν ποδοσφαιριστής, γιατί για όλους έρχεται το τέλος – το πλήρωμα του χρόνου- , από τις πιο όμορφες στιγμές είναι να βρίσκεσαι με συμπαίκτες, ειδικά μέσα από την πόλη που ζεις, που υπήρξατε συναθλητές για πολλά χρόνια και παλεύατε για τον ίδιο σκοπό. Επιδιώκω να έχω σχέσεις με παλιούς μου συμπαίκτες, να μιλάμε καθημερινά, να μιλάμε για την τωρινή ομάδα, να μιλάμε για τα ποδοσφαιρικά δρώμενα, ανταλλάσσουμε απόψεις για διάφορα θέματα και είναι κάτι το οποίο με ευχαριστεί και το επιδιώκω να βρίσκομαι δηλαδή με παλιούς μου συμπαίκτες και να συζητάμε στην καθημερινότητά μας.
7. Σε αυτήν την συνεργασία που υπήρχε με την ομάδα, σε όλη αυτή την διαδρομή, γιατί η διαδρομή ήτανε για 8 συνεχόμενα έτη, αυτό που αποκόμισα ήταν ότι υπήρχε ένα οικογενειακό κλίμα. Στις επαρχιακές πόλεις δίνεται η δυνατότητα και υπάρχει αυτή νοοτροπία ότι μέλη της διοίκησης ακόμα και ο πρόεδρος είναι πολύ κοντά στο ποδοσφαιρικό τμήμα οι σχέσεις είναι πιο αγαθές πιο γλυκές. Σε όλη αυτή τη διαδρομή αυτό που ένιωσα εγώ προσωπικά ήταν ένα ζεστό περιβάλλον, όλος ο οργανισμός καθημερινά ήταν κοντά σε εμένα σε οποιοδήποτε προβληματισμό υπήρχε και γενικά όλα αυτά τα χρόνια ήταν χρόνια τα οποία ένιωθα την ομάδα σαν να είναι το σπίτι μου, σαν να είναι οι γονείς μου και δεν αισθάνθηκα ποτέ ότι είμαι ένα ξένο κομμάτι στην ομάδα ή να με έχει στενοχωρήσει κάτι από τη διοίκηση ή από όλους τους εξωγενείς παράγοντες που ήταν κοντά στην προσπάθεια που κάνει η ομάδα.

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

1. Το φίλαθλο κοινό και οι υποστηρικτές της οποιασδήποτε ομάδας είναι ένα από τα πιο δυνατά χαρακτηριστικά, ζωτικά σημεία για μια ομάδα και να έχει η ομάδα δυναμική. Μέσα από αυτή την πορεία έχω ζήσει αρκετά έντονα συναισθήματα απέναντι στον κόσμο που πολλές φορές μπορεί οι απαιτήσεις του κόσμου να ήταν υψηλές αλλά αν δεν υπάρχουν αυτές και δεν υπάρχει κριτική, δεν μπορείς να επιβιώσεις σε ένα τέτοιο δύσκολο επάγγελμα, δεν μπορείς να πείσεις τον εαυτό σου και να

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

φτάσεις στα όρια σου για να γίνεσαι καλύτερος και σαν ομάδα και σαν ατομικότητα, οπότε είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας. Εμένα πάντα μου άρεσε να παίζω σε γεμάτα γήπεδα μπροστά σε κόσμο γιατί και αυτός είναι ο στόχος του αθλήματος. Άδεια γήπεδα είναι ένας ψυχρός χώρος ενώ ο κόσμος δίνει ζωή, δίνει παλμό, δίνει ένταση κάτι το οποίο με ευχαριστούσε πολύ και έτσι προσπαθούσα να δίνω τον καλύτερο μου εαυτό. Γνωρίζοντας πάντα ότι απέναντι τους είμαι υπόλογος για την πορεία της ομάδος. Η χαρά μου και ήταν πολύ μεγάλη ειδικά όταν πρωτοξεκίνησα αλλά και στην πορεία των χρόνων.

2. Στο χώρο του ποδοσφαίρου υπήρχαν , υπάρχουν και θα υπάρχουν πάντα οι αλλοπρόσαλλες συμπεριφορές, αυτές οι συμπεριφορές όσον αφορά των φιλάθλων , ακόμα και στις καλύτερες ομάδες πάντα υπάρχουν κάποια ερείσματα που προκαλούν προβληματισμούς ή προβλήματα στην οποιαδήποτε ομάδα, αυτά βέβαια προσωπικά για μένα ήταν απέναντι μου δεν μου άρεσαν ποτέ. Όσο δίκιο και να έχει οποιοσδήποτε φίλαθλος ή φίλαθλοι μιας ομάδος δεν μπορούν να έχουν συμπεριφορές ακραίες και να ξεσπούν με λάθος συμπεριφορές απέναντι και στην ίδια την ομάδα γιατί όλο το κόστος δεν έχει να κάνει με προσωπικά με τον ποδοσφαιριστή ή τον προπονητή αλλά έχει να κάνει κατ' επέκταση στην ομάδα. Σίγουρα υπήρχαν τέτοιες στιγμές αλλά κάνουμε ένα επάγγελμα το οποίο έχει αυτά τα χαρακτηριστικά, προσπαθείς να τα διαχειρίζεσαι και ομαδικά και ατομικά, να τα διαχειρίζεσαι σωστά, να μην τα βάζεις μέσα σου και να τα ξεπερνάς. Όλα τα περιστατικά ήταν ήπια δεν ήταν ακραία αλλά όπως είπα δεν είναι κάτι που πρέπει να κρατάς μέσα σου.
3. Η βοήθεια του κόσμου σε οποιαδήποτε ομάδα είναι πάρα πολύ σημαντική, το ποδόσφαιρο είναι ένα άθλημα όπου κάθε δευτερόλεπτο η αγωνιστική του δραστηριότητα αλλάζει με μεγάλη συχνότητα, τα συναισθήματα ποικίλουν μία χαράς μία λύπης. Ο κόσμος, για μένα αυτό που εισέπραξα ήταν βαρόμετρο στην αγωνιστική ισορροπία θα έλεγα της οποιαδήποτε ομάδος και έζησα στιγμές όπου η ομάδα μου βρέθηκε πίσω με αρνητικό σκορ αλλά με την παρότρυνση, τη βοήθεια και τη θετικότητα του κόσμου μπόρεσε ένα χαμένο παιχνίδι. Αυτό συνέβη πολλές φορές στη ομάδα του ΑΟΤ. Όπως επίσης υπήρχε και η αντίστροφη τροπή, ενώ κερδίζαμε ένα ματς από την συμπεριφορά του κόσμου, για ανεξήγητους λόγους π.χ κάνοντας κριτική στον προπονητή ή σε συγκεκριμένους παίκτες η ομάδα μας βρέθηκε να χάνει το παιχνίδι .Θέλω να πω λοιπόν ότι η συμπεριφορά του κόσμου στην ψυχοσύνθεση της ομάδος παίζει καταλυτικό ρόλο και αυτό πρέπει να υπάρχει μια αρμονία σχέσεων μεταξύ φιλάθλων και της εκάστοτε ομάδος.
4. Μέσα σε μια μεγάλη διαδρομή επαγγελματική σίγουρα υπάρχουν τριβές είναι αναπόφευκτο να ξεφύγεις από αυτή την κατάσταση, σε γενικές γραμμές όμως προσωπικά είχα μια καλή και αγαθή σχέση με όλο το φίλαθλο κόσμο αυτό όμως γινόταν πάντα ήμουν του teamwork δηλαδή της ομαδικής

δουλειάς και όταν έβλεπα ότι κάτι πάει να διαβάσει την ομάδα όσον αφορά την πλευρά του κόσμου, πάντα έμπαινα μπροστά για να ξεκαθαρίσουμε το ρόλο του καθενός που πρέπει να έχει μέσα στην ομάδα και όπως έχουν πει πολλές φορές μέσα σε μια ποδοσφαιρική ομάδα υπάρχουν οι θετικές και οι αρνητικές στιγμές του κόσμου αλλά όταν βάζεις το διάλογο και ξεκαθαρίζεις τα πράγματα πιστεύω ότι βρίσκεις και τον δρόμο σου και ο κόσμος καταλαβαίνει ότι μια επαγγελματική ομάδα έχει πάρα πολλά ερεθίσματα που πρέπει να διαχειριστεί και υπάρχουν και οι θετικές και οι αρνητικές μέρες.

5. Μέσα σε αυτή τη διαδικασία όταν υπάρχουν νίκες και σε επευφημεί ο κόσμος για την προσπάθειά σου σίγουρα τα συναισθήματα και η ψυχολογία σου είναι στα ύψη αλλά δυστυχώς το ποδόσφαιρο δεν είναι μόνο οι νίκες αλλά είναι και οι ήττες. Στις ήττες σίγουρα μπορεί να υπήρχαν ακραίες συμπεριφορές του φίλαθλου κόσμου ή των οργανωμένων και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα και στην ίδια την ομάδα αλλά και στους περισσότερους ποδοσφαιριστές ή ακόμα και σε μένα να δημιουργήσει μια αρνητική ψυχολογία. Μέσα σε αυτή τη διαδρομή μου είδα πολλά παιδιά να μην μπορούν να το διαχειριστούν, να τους παίρνει από κάτω, να τους δημιουργεί ψυχολογική ανισορροπία. Πραγματικά αυτό είναι ένα δύσκολο κομμάτι γιατί έχει να κάνει με την ιδιοσυγκρασία του κάθε χαρακτήρα, κάθε ποδοσφαιριστή και εάν δεν μπορείς κι εσύ σαν προσωπικότητα ή αν δεν έχεις τους συμπαίκτες σου- την ίδια σου την ομάδα- να σε στηρίζουν πάνω σε αυτό το κομμάτι αυτό έχει τύχει να έχει ολέθριες συνέπειες στην παρουσία συγκεκριμένων ποδοσφαιριστών μέσα στο παιχνίδι που είχαν να αντιμετωπίσουν, δηλαδή η απόδοσή τους μεταβαλλόταν όταν υπήρχε αρνητική διάθεση από τους φιλάθλους. Πάντοτε προσπαθούσα να αντιμετωπίζω της προκλήσεις με μετριοπάθεια και να μην βγάζω την επιρροή αυτή στο γήπεδο.
6. Μέσα στα πλαίσια της συνεργασίας με το οπαδικό κοινό της ομάδας και τους οργανωμένους φιλάθλους και συνδέσμους πάντα υπήρχανε δράσεις μέσα από τις οποίες προσπαθούσαμε να ενισχύσουμε όποιον είχε ανάγκη. Μέσα από αυτές τις δράσεις προσπαθούσαμε να συγκεντρώσουμε χρήματα σαν ομάδα και σαν φίλαθλοι να τα διαθέσουμε σε ιδρύματα όπως ορφανοτροφεία. Υπήρχαν κοινωνικές δράσεις όπως το μαζευτούμε το ποδοσφαιρικό τμήμα και οι φίλαθλοι και να πραγματοποιήσουμε επισκέψεις σε σχολεία δημοτικά γυμνάσια και να δώσουμε και κάποιες προσκλήσεις για το παιχνίδι της Κυριακής και φυσικά ένα από τα πολύ σημαντικά στοιχεία κάθε μήνα ειδικά στην ομάδα των Τρικάλων πραγματοποιούνταν και μία συνάντηση των οργανωμένων φιλάθλων με αντιπροσωπεία της ομάδας των ποδοσφαιριστών για να μιλήσουν για τεκταινόμενα της ομάδας που ήταν ένα σημαντικό γεγονός για να γνωρίζει και ο κόσμος τι συμβαίνει στην ομάδα των Τρικάλων.

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

1. Τα Τρίκαλα είναι μια επαρχιακή πόλη, είναι μία πόλη η οποία τα χρόνια που αγωνιζόμουν εγώ στην ομάδα ζούσε και ανέπνεε για τα παιχνίδια της Κυριακής, ο κόσμος είχε πάρα πολύ μεγάλο ενδιαφέρον μέσα στην καθημερινότητα της ομάδος να μάθει νέα της ομάδος, να συζητήσει για τα τεκταινόμενα της ομάδος. Αγαπούσε πάρα πολύ την ομάδα, περίμενε πότε θα έρθει το επόμενο παιχνίδι για να έρθει στο γήπεδο να ενισχύσει τις προσπάθειές μας, αυτό είχε μια πολύ αλληλεπίδραση μεταξύ των σχέσεων των ποδοσφαιριστών με τους φιλάθλους. Η ομάδα ήταν ένα σημείο αναφορά μέσα στην καθημερινότητα της πόλης και ήταν ένα γεγονός η κάθε Κυριακή πολύ θετικό για την ψυχαγωγία του φιλάθλου, να έρθει στο γήπεδο και να παρακολουθήσει την αγαπημένη του ομάδα και αυτό φυσικά έδινε πολύ καλή ψυχολογία στην ίδια την ομάδα για να αντιμετωπίζει τα παιχνίδια. Οι φορείς της πόλης ενίσχυαν αυτή τη διάθεση του κόσμου και η τοπική κοινότητα ήταν πάντα δίπλα μας.
2. Σίγουρα επηρέασαν και οι προσωπικές σχέσεις που αποκτήσαμε στη διάρκεια του χρόνου, όταν ο κόσμος σε μαθαίνει καλύτερα και αποκτάς οικειότητα ξέρει ποιος είσαι ξέρει πως συμπεριφέρεσαι, θα έλεγα ότι ήταν ένα από τα κλειδιά και δεν είναι μόνο προσωπικά ήταν από όλους του ποδοσφαιριστές που ζούσαμε και προσφέραμε τις υπηρεσίες μας στην ομάδα και αυτό θα έλεγα είναι και ένα από τα σημεία κλειδιά όταν μέσα σε ένα ποδοσφαιρικό ρόστερ με 25 παιδιά όπου αυτά τα παιδιά συναναστρέφονται με κόσμο μέσα στη πόλη, αποκτούν προσωπικές σχέσεις όλη αυτή η διαδικασία δημιουργεί νέους φιλάθλους, δημιουργεί νέα πρότυπα τα οποία έχουν σαν αποτέλεσμα να έρχεται και περισσότερος κόσμος στο γήπεδο και να έρθει την Κυριακή στο γήπεδο να σε δει, να σε χειροκροτήσει, να σε επιβραβεύσει για τις προσπάθειες που κάνεις και σαν ατομική οντότητα αλλά και στο σύνολο η ομάδα.
3. Ήταν πολύ σημαντικό γιατί ξέραμε ότι κάθε Κυριακή ειδικά τα χρόνια που αγωνιζόμασταν εμείς η ομάδα είχε μια εξαιρετική πορεία ως αναφορά την πρόοδο της αγωνιστικά και αυτό που μας έδινε μεγαλύτερη ψυχολογική ανάταση ήταν ότι το γήπεδο θα είναι σχεδόν γεμάτο, ο κόσμος τις προηγούμενες μέρες το είχε ως σημείο αναφοράς ότι περίμεναν να έρθει η Κυριακή να πάνε να δούνε τον ΑΟΤ να αγωνίζεται με τον οποιοδήποτε αντίπαλο να μας δουν να δίνουμε τον καλύτερο μας εαυτό και η ομάδα να δυναμώνει και ψηλώνει πολύ αγωνιστικά και πραγματικά ήταν χαρά μας και θα έλεγα και ομαδικός στόχος παιχνίδι με παιχνίδι ήταν να φέρουμε και περισσότερο κόσμο και να βλέπουμε το γήπεδο γεμάτο.
4. Η συνεισφορά του κόσμου απέναντι στην οποιαδήποτε ομάδα θα έλεγα είναι καταλυτική, είναι βαρόμετρο σε μία πορεία που μπορεί να κάνει μια ομάδα σε οποιαδήποτε κατηγορία κι αν βρίσκεται σε οποιοδήποτε εθνικό πρωτάθλημα αλλά αυτή η συνεισφορά πολλές φορές από την υπερβολική αγάπη που μπορεί να έχουν οι φίλαθλοι οδηγεί σε αδιέξοδο, δημιουργούνται πολλά προβλήματα θα

έλεγα χωρίς λόγο, ένα απλό παράδειγμα μια ομάδα δεν έχει τα αποτελέσματα που θέλουν πρώτα η ομάδα και ο κόσμος αντιδράει, αρχίζει και κάνει σκληρή κριτική πολλές φορές ξεφεύγει από τις γραμμές και μπορεί να κάνει και ενέργειες οι οποίες δεν είναι πολιτισμένες. Θα έλεγα λοιπόν ότι η παρουσία του κόσμου είναι σημαντική στην οποιαδήποτε ομάδα και για την θωράκιση της ως αναφορά την πορεία της μέσα στο πρωτάθλημα αλλά πολλές φορές η εσωστρέφεια και οι συμπεριφορές κάποιων ανεγκέφαλων μπορούν να δημιουργήσουν μεγαλύτερα προβλήματα σε μια ομάδα και να την οδηγήσουν σε αδιέξοδο ακόμα και σε διάλυση οπότε είναι ένα θέμα πολύ λεπτό και να υπάρχει η διαφάνεια και ο διάλογος ώστε να λύνονται τα όποια προβλήματα μπορούν να διαβολίσουν μια ομάδα από ένα άτυχο αποτέλεσμα.

5. Μέσα σε όλη αυτή τη διαδρομή σίγουρα υπήρχαν πολλές θετικές στιγμές πολλές χαρές για το φίλαθλο κόσμο, ο κόσμος όχι μόνο των Τρικάλων αλλά όλων των ομάδων αυτό που θέλει και απαιτεί πάντα είναι η νίκη. Σε όλη αυτή διαδρομή υπήρχαν χαρές που όταν ερχόντουσαν νίκες με κάποιες ιστορικές ομάδες ή υπήρχαν στιγμές όταν η ομάδα άλλαζε κατηγορία, αυτό για την ομάδα αλλά και για μένα προσωπικά το συναίσθημα χαράς δεν μπορεί να αναλυθεί γιατί βλέποντας τα πρόσωπα του κόσμου να είναι χαρούμενα και υπερήφανα για την ομάδα τους, για τους παίκτες τους ή ακόμα και για μένα αυτό ήταν ένα συναίσθημα το οποίο είναι βαθιά χαραγμένο μέσα μου και δεν θα το ξεχάσω ποτέ. Γενικά το ποδόσφαιρο είναι ένα άθλημα όπως τονίσαμε και προηγουμένως καθαρά ψυχολογικό η νίκη σκεπάζει τα πάντα, η νίκη δημιουργεί ευφορία και καλή ψυχολογία ενώ το αρνητικό αποτέλεσμα δημιουργεί συναισθήματα δυσάρεστα και αρνητική ψυχολογία και για τους φιλάθλους αλλά και για τους παίκτες. Εν κατά κλειδί ο απόλυτος στόχος για οποιαδήποτε ομάδα όχι μόνο των Τρικάλων όταν η ομάδα κερδίζει τότε ο κόσμος φεύγει ευχαριστημένος από το γήπεδο, νιώθει καλά που είχε αντίκρισμα το εισιτήριο που πλήρωσε για την αγαπημένη του ομάδα νιώθει ικανοποίηση που δικαιώθηκε από την ομάδα. Δεν μπορώ να ξεχωρίσω μόνο μία η οι στιγμές είναι αμέτρητες.
6. Είναι πολύ σημαντική η ερώτηση αυτή, μέσα στη διαδικασία των παιχνιδιών πάντα υπήρχαν και αρνητικά συναισθήματα και κακοπροαίρετη και έντονη κριτική αυτός είναι ένας παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει σημαντικά μια ομάδα ή έναν ποδοσφαιριστή. Όταν κάνεις αυτή τη δουλειά προσπαθείς να έχεις τα αυτιά σου κλειστά και να μην επηρεάζεσαι από αυτές τις καταστάσεις ειδικά όταν είναι από τους δικούς σου φιλάθλους είναι πάρα πολύ δύσκολο. Μέσα στη διαδρομή που είχα σαν ποδοσφαιριστής δούλεψα πάρα πολύ πάνω σε αυτό το κομμάτι να διαχειρίζομαι τα αρνητικά σχόλια του δικού μου φίλαθλου κόσμου και από κει και πέρα όταν η ομάδα μας δεν πήγαινε καλά και γινόντουσαν κάποιες συναντήσεις με τους φιλάθλους και το οπαδικό κίνημα προσπαθούσαμε κι εμείς να έχουμε φωνή και να δώσουμε να καταλάβουν οι φίλαθλοι ότι εμείς προσπαθούμε για το καλύτερο της ομάδος. Το ποδόσφαιρο δεν είναι μόνο νίκες έχει άλλα δύο αποτελέσματα που είναι η ισοπαλία και η ήττα και ότι εμείς προσπαθούμε δουλεύοντας σκληρά μέσα στην καθημερινότητα να είμαστε

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

ανταγωνιστικοί και ακέραιοι και να δίνουμε τον καλύτερο μας εαυτό στο παιχνίδι της Κυριακής όχι μόνο για την ομάδα αλλά και για αυτούς που έρχονται και μας παρακολουθούν.

(4)(Γ.Μ)

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) "συναισθηματική" ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

1. Η πρώτη ομάδα ήταν ο Διαγόρας Διοτοτάμου που ήταν σε συγχώνευση με τα Ρόγγια που είναι το χωριό μου ξεκίνησα το 1974 όπου δεν είχαν αναγνωριστεί οι ομάδες ακόμη και έπαιζα 2 χρόνια, μετά πήγα στους ερασιτέχνες του Ολυμπιακού εκεί έκατσα από 1977 μέχρι το 1980 έγινα ημιεπαγγελματίας όπου έπαιζα σε δυο αγώνες πρωταθλήματος με τους μεγάλους και το 1980 έφυγα και πήγα στην Αλεξανδρούπολη εκεί έπαιζα ένα χρόνο στη Β' Εθνική, ένα χρόνο στην Γ' και μετά ήρθα στον ΑΟΤ όπου έπαιζα 4 χρόνια, μετά το 1988 πήρα μεταγραφή στον Ιωνικό Νικαίας που έπαιζα ένα χρόνο στην Β' Εθνική και ένα στην Α' μετά έφυγα λόγω προβλημάτων με τα πόδια πήγα για 6 μήνες στην Καρδίτσα δεν μπόρεσα να συνεχίσω επαγγελματικά και συνέχισα μετά με τις ερασιτεχνικές ομάδες
2. Ξεκίνησα όπως είπα από το χωριό αλλά μετά πήγα σε ομάδες εκτός του νομού. Το όνειρο τότε και των υπολοίπων παιδιών όπως και το δικό μου ήταν να παίζουμε στον ΑΟΤ και αυτό το όνειρο έγινε πραγματικότητα. Ήταν πολύ σημαντικό το ότι καταγόμουν από τα Τρίκαλα και μπόρεσα να παίξω στην ομάδα της πόλης μου.
3. Πριν ασχοληθώ με το ποδόσφαιρο που ήμουν μικρός, ξεκινούσα από το χωριό και έμπαινα κρυφά στο γήπεδο, μας κυνηγούσαν κλπ αλλά ήταν η ομάδα της πόλης, ήταν η αγαπημένη μας ομάδα. Στην πορεία όταν πήγα στον ΑΟΤ γνώρισα μεγάλες χαρές όπως και αλλά και λύπες γιατί αυτά έχει το ποδόσφαιρο αλλά όταν σταμάτησα το ποδόσφαιρο έπαψα να ασχολούμαι με τον ΑΟΤ γιατί δεν με ενέπνεε και δεν ήμουν ικανοποιημένος από αυτά που έβλεπα. Παρόλα αυτά ο ΑΟΤ έχει σημαντική θέση στην καρδιά μου, αλλά ο ΑΟΤ όπως ήταν τότε.
4. Γενικά πιστεύω ότι εμείς οι Τρικαλινοί είμαστε τοπικιστές για αυτό όπου και να πάμε πάλι εδώ θα ξαναγυρίσουμε, δεν ξέρω η πόλη φταίει, το κλίμα φταίει. Κάποια συγκεκριμένη εμπειρία δεν μπορώ να ξεχωρίσω, μόνο την μεγάλη υποστήριξη των ντόπιων για την ομάδα. Για την πορεία μου πιστεύω πως αν δεν είχα τραυματισμούς θα πήγαινα καλύτερα αλλά είμαι ικανοποιημένος που γνώρισα τα παιδιά αυτά και έπαιζα σε αυτές τις κατηγορίες.

5. Η ομάδα στα δικά μου τα χρόνια ήταν το Α και το Ω της πόλης ήμασταν αναγνωρίσιμοι όπου πηγαίναμε μας έλεγαν καλές κουβέντες όταν δεν παίζαμε καλά μας βρίζανε , τα συναισθήματα ήταν ανάμεικτα στις χαρές χαιρόντουσαν και αυτοί στις λύπες μια από τα ίδια. Επηρεάστηκα πάρα πολύ από τον ΑΟΤ και πιστεύω όχι μόνο ποδοσφαιρικά αλλά και σαν άνθρωπος. Ήταν πολύ σημαντική η αλληλεπίδραση που είχαμε με την πόλη και πάντα προσπαθούσαμε για το καλύτερο.
6. Βεβαίως και συνεχίζω με τους παλιούς μου συμπαίκτες, μπορώ να πω δηλαδή ότι με τον Π..... και ορισμένα άλλα παιδιά είμαστε σαν αδέρφια ακόμη δηλαδή και καφέ θα πιούμε μαζί και έξω θα βγούμε και με τους παλαίμαχους θα πάμε όποτε μπορούμε ο καθένας και γενικά έχουμε μια επικοινωνία πάρα πολύ καλή και διατηρούμε πάρα πολύ καλές σχέσεις.
7. Οι ομάδες τότε ήταν στο ερασιτεχνικό επίπεδο, όσο μπορούσαν βέβαια ασχολήθηκαν με εμάς ειδικά όταν τραυματίστηκα έκαναν προσπάθειες για να ξαναγίνω καλά και με υποστήριζαν. Είχαν τα πάνω τους και τα κάτω τους αλλά γενικά από τον ΑΟΤ είμαι ευχαριστημένος όπως και από τις υπόλοιπες ομάδες.

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

1. Όταν ήρθα εδώ είχα και πάρα πολύ καλούς συμπαίκτες και ήμουν και σωματικά, ποδοσφαιρικά και ψυχολογικά ανεβασμένος έκανα καλά παιχνίδια. Από την πρώτη μέρα οι συμπαίκτες μου με αγκαλιάσανε με δεχθήκανε όπως κι εγώ και είχα μεγάλη αναγνώριση από το κοινό. Οι οπαδοί μας στήριζαν πολύ επίσης. Ήταν δίπλα μας στις προπονήσεις και σε κάθε αγώνα.
2. Εδώ η ιδιοσυγκρασία στην Ελλάδα είναι εντελώς διαφορετική από των υπόλοιπων χωρών ,επειδή έχω κάνει και στο εξωτερικό. Όταν πηγαίναμε καλά μας χειροκροτούσαν ,όταν δεν πηγαίναμε ακούγαμε βρισιές. Αυτό συμβαίνει παντού και είναι αναμενόμενο το θέμα είναι να σε επηρεάζει όσο το δυνατόν λιγότερο. Κάτι συγκεκριμένο δεν μπορώ να ξεχωρίσω.
3. Εμένα προσωπικά δεν με επηρέαζε καθόλου άσχετα αν στενοχωριόμασταν όλοι, αλλά δεν με επηρέαζε καθόλου γιατί έτσι είναι το ποδόσφαιρο δεν μπορεί να κερδίζεις πάντα ή θα χάνεις ή θα κερδίζεις ή θα φέρεις ισοπαλία. Οπότε με τον εαυτό μου τα είχα καλά και το δέχτηκα αυτό. Μπορεί άλλους συμπαίκτες να τους επηρέαζε περισσότερο αλλά σε γενικές γραμμές δεν τάραζε τη συνοχή της ομάδας.
4. Θετικά μπορώ να πω ότι με επηρέασε για να συνεχίσω για παραπάνω αν δεν είχα σοβαρό τραυματισμό πιστεύω ότι θα πήγαινα, αρνητικά δεν με επηρέασε καθόλου γιατί λίγο ως πολύ ήμασταν όλοι υποψιασμένοι ότι θα συμβεί αυτό το πράγμα και μπορεί να ακούμε και αρνητικά σχόλια οπότε μόνο τα θετικά κρατούσα, είχαμε σε γενικές γραμμές καλή σχέση με την οπαδική κοινότητα και δεν μπορώ να πω ότι επηρέασε τις αποφάσεις που πήρα.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

5. Γενικά όλοι μας δεν αντιδρούσαμε απλά στενοχωριόμασταν και η αντιμετώπιση η δική μου επειδή ήμουν από χωριό, δεν έβγαινα δυο τρεις μέρες και πήγαινα μόνο για προπόνηση. Μέχρι να ξεχαστεί.
6. Και στα Τρίκαλα έγινε και στον Ιωνικό, ιδίως στον Ιωνικό είχαμε τέτοιες εκδηλώσεις πηγαίναμε και μοιράζαμε δώρα σε παιδιά τα οποία ήταν άπορα και με προβλήματα. Γενικά όσο μπορούσαμε βοηθούσαμε.

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

1. Τα Τρίκαλα ανέκαθεν ήταν μία ομάδα η οποία είχε πάρα πολύ κόσμο, ιδίως την εποχή μας είχαμε πάρα πολύ κόσμο, παίζαμε μπροστά σε πολλές χιλιάδες κόσμο οι οποίοι ήταν φανατικοί με τον ΑΟΤ και πιστεύω ότι στο μεγαλύτερο ποσοστό μας βοήθησαν πάρα πολύ. Οι φορείς της πόλης ήταν πάντα δίπλα μας όπως και οι συντοπίτες μας.
2. Βεβαίως και ερχόταν πάρα πολλοί κόσμος στο γήπεδο να μας δει όλα τα παιδιά γιατί ήμασταν από τα κοντινά χωριά ή από την πόλη μέσα και ο καθένας ήθελε να δει το δικό του άτομο και αυτό φαίνεται και τώρα που δεν παίζει πλέον κανένας Τρικαλινός και πάνε πολλοί λίγοι στο γήπεδο άσχετα το πόσο ικανή είναι η ομάδα. Έπαιξε μεγάλο ρόλο το ότι ήμασταν ντόπιοι.
3. Η παρουσία των φιλάθλων ήταν απαραίτητη για μας γιατί όταν μπαίναμε στο γήπεδο και βλέπαμε πάρα πολύ κόσμο ήμασταν ψυχολογικά ανεβασμένοι και ντοπαρισμένοι, οπότε και ο ρυθμός του κόσμου ήτανε ανεπανάληπτος. Ήταν μεγάλη χαρά να βλέπεις όλα τα Τρίκαλα να είναι στο γήπεδο και να φωνάζουν για την ομάδα. Προσωπικά ένιωθα πολύ γεμάτος.
4. Η στήριξη των φιλάθλων στην ομάδα ήτανε από το 1' μέχρι το 90' να φωνάζουν και να ζητωκραυγάζουν όταν κερδίζαμε και να μας γιουχάρουν όταν χάναμε. Αυτά όμως είναι αναμενόμενα. Είναι πολύ σημαντικό τα γήπεδα να είναι γεμάτα ανεξαρτήτως ομάδας.
5. Θυμάμαι ένα παιχνίδι που παίζαμε με την Καβάλα και παραμονές του αγώνα είχε ρίξει 20 πόντους χιόνι και ήρθε ο διαιτητής και είπε ότι θα γίνει το παιχνίδι και μπήκαν 2-3 χιλιάδες κόσμος μέσα και καθάρισαν τα γήπεδο. Αυτό θα μου μείνει σε όλη μου τη ζωή.
6. Δεν υπήρχε αντίδραση γιατί θα οξύνονταν πάρα πολύ τα πράγματα, οπότε αδιαφορούσαμε και συνεχίζαμε το παιχνίδι μας. Προσπαθούσα να μένω αμέτοχος.

(5)(Μ.Ζ)

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) “συναισθηματική” ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

1. Ξεκίνησα από τον Αστέρα Αρδανίου που είναι και το χωριό μου το 1979 είναι μεγάλος σταθμός για εμένα επειδή είναι το χωριό μου και ιδιαίτερα αγαπητή περιοχή και μετά από εκεί μεταπήδησα στα Τρίκαλα.
2. Ήταν πολύ σημαντικό γιατί την περίοδο που αγωνίστηκα εγώ στον ΑΟΤ ήταν γηγενείς όλοι οι παίκτες, ήταν όλοι από τα μέρη μας όλοι Τρικαλινοί παίκτες και νομίζω ότι πέτυχα το μεγάλο μου όνειρο να παίξω στην μεγάλη ομάδα των Τρικάλων. Έπαιξε σημαντικό ρόλο το ότι καταγόμουν από την πόλη αυτή.
3. Η ομάδα του ΑΟΤ ήταν για μένα και πριν και μετά ο σταθμός της καριέρας μου άλλαξε τη ζωή μου πραγματικά, που ξεκίνησα από το χωριό, μου έδωσε δικαίωμα να κάνω οικογένεια, να αποκτήσω εμπειρίες, φίλους και να γίνω γνωστός στην ευρύτερη κοινωνία των Τρικάλων. Σε όλες τις φάσεις της η ομάδα κρατάει μια θέση στην καρδιά μου.
4. Ήταν το 1983, σταθμός για μένα όταν μεταπήδησα στην ομάδα ΑΟΤ και αυτό που είπα και προηγουμένως μου άλλαξε την πορεία της ζωής μου.
5. Το ότι είμαι Τρικαλινός και έπαιζα στην ομάδα των Τρικάλων με επηρέασε πραγματικά και σωματικά και ψυχολογικά. Πρώτων αισθανόμουν ότι έπρεπε να είμαι πάντα μέσα στους καλύτερους, να κερδίζει η ομάδα γιατί η κοινωνία είναι πολύ κλειστή και μοιραζόμασταν το ίδιο πάθος και την ίδια στενοχώρια και τις ίδιες χαρές με όλους μου τους συμπαίκτες και τους φιλάθλους. Καθημερινά μιλούσαμε με τον κόσμο και μας γνώριζαν όλοι οπότε ήθελα κι εγώ να προσπαθώ για το καλύτερο.
6. Συνεχίζουμε να διατηρούμε τις σχέσεις μας με όλους τους συμπαίκτες μας. Με μερικούς από αυτούς έχουμε και οικογενειακούς δεσμούς ακόμα και κουμπαριές οπότε είμαστε σαν αδέρφια. Βλεπόμαστε πολύ συχνά μπορώ να πω και καθημερινά και περνάμε πολύ χρόνο μαζί. Είμαστε μια οικογένεια. Ανά διαστήματα κάνουμε και διάφορες εκδηλώσεις όπου μαζευόμαστε όλοι μαζί οικογενειακώς με τις γυναίκες και τα παιδιά μας. Είμαστε πολύ δεμένοι μεταξύ μας.
7. Η ομάδα μου πραγματικά στάθηκε πολύ κοντά μου αλλά και σε όλους τους συμπαίκτες μου και συναισθηματικά και υλικά αλλά και με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Μας βοηθούσε πάρα πολύ, πιστεύω πως ποτέ δεν υπήρχε κάποιο θέμα στήριξης από τον ΑΟΤ, ήμασταν μια οικογένεια και αυτό φαίνεται και από τις νίκες που κάναμε καθώς ήμασταν από τις καλύτερες ομάδες της Β' κατηγορίας.

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

1. Αισθανόμουν κάπως άβολα ήμουν πάρα πολύ αγχωμένος, διότι γνώριζα ότι έπαιζα σε μία ομάδα με πάρα πολλούς καλούς παίκτες και με πολύ βαριά φανέλα. Ο κόσμος είχε απαιτήσεις και νομίζω ότι αυτό το δείξαμε στο γήπεδο εγώ και οι συμπαίκτες μου το πώς αισθανόμασταν. Η χαρά μου όμως ήταν πολύ μεγάλη.
2. Οι φίλαθλοι των Τρικάλων ήταν απαιτητικοί πάρα πολύ. Υπήρχαν και αγώνες που είχαμε λάθος αποτελέσματα, υπήρχαν γκρίνιες και αποδοκιμασίες αλλά με μέτρο όχι με υπερβολή. Νομίζω με το δίκιο του και ο κόσμος αλλά έπρεπε να καταλάβει ότι κι εμείς είμαστε άνθρωποι και θα υπάρχουν και άτυχα αποτελέσματα δεν γίνεται να υπάρχουν μόνο νίκες. Δεν ήταν μόνο ένα γεγονός αλλά πολλά όμως ποτέ κάτι υπερβολικό.
3. Οι οπαδοί πάντοτε στα Τρίκαλα αλλά ιδίως στην δική μας εποχή πάντοτε μας επηρέαζαν και με τα σχόλια εκτός γηπέδου αλλά και στο γήπεδο που βρίσκονταν. Ήμασταν πάντοτε στην κριτική των φιλάθλων γιατί η ομάδα είχε πάρα πολλές απαιτήσεις και οι φίλαθλοι καμιά φορά ήταν λίγο απαιτητικοί. Σε γενικές γραμμές όμως το δέσιμο της ομάδας δεν επηρεαζόταν από την κριτική των οπαδών.
4. Συνήθως τα σχόλια των φιλάθλων μας επηρέαζαν και ειδικά και προσωπικά είτε αρνητικά είτε θετικά. Νομίζω βέβαια πως κάθε ποδοσφαιριστής αυτό το δέχεται είτε είναι θετικό είτε αρνητικό. Πραγματικά επηρέαζε τη απόδοσή μου αλλά και την απόδοσή μας. Πάντοτε όμως σκεφτόμουν να κάνω το καλύτερο, παρόλα αυτά το άγχος και άλλα προσωπικά ζητήματα που μπορεί να είχαμε και δεν γνώριζαν εκείνοι σε συνδυασμό με τα αρνητικά σχόλια μας έριχναν την απόδοση. Είχαμε κοντινή σχέση και διάλογο με την οπαδική κοινότητα ανεξάρτητα από αυτά που ακούγαμε.
5. Συνήθως επειδή με τους φιλάθλους ήμασταν κοντά και ήμασταν γνωστοί στην πόλη δεν είχαμε ποτέ ακραίες αντιδράσεις από την πλευρά την δική μου και των υπολοίπων ποδοσφαιριστών, κοιτούσαμε μέσα στο γήπεδο να είμαστε καλοί και να κερδίζουμε έτσι ώστε την επόμενη Κυριακή να μας χειροκροτήσουν και να μας δείξουν την αγάπη τους.
6. Κάναμε φιλανθρωπικά παιχνίδια όταν ήμασταν στον ΑΟΤ και με τη βοήθεια των φιλάθλων, παίζαμε αγώνες φιλικούς για να βοηθήσουμε κάποιο φίλαθλο ή κάποια οικογένεια που είχε προβλήματα.

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

1. Οι Αρχές της πόλης ήταν πραγματικά κοντά στην ομάδα είτε ήταν ο Δήμος, είτε ήταν η Νομαρχία είτε οι βουλευτές. Τότε πραγματικά είχαν κύρος και οι παράγοντες και εξουσιαστικοί θεσμοί της ομάδας μας και βοηθούσαν πάρα πολύ την ομάδα και ειδικά τους ποδοσφαιριστές με το να τους προσφέρουν δουλειές σε άλλες θέσεις εκτός ποδοσφαίρου για να αισθάνονται άνετα οικονομικά ή να τους Πτυχιακή/Διπλωματική Εργασία

διευκολύνουν με τη θητεία τους στο στρατό για να είναι κοντά στην πόλη και την ομάδα. Σε συνδυασμό με τους φίλαθλους που ήταν πάντα κοντά μας. Γενικά από την τοπική κοινότητα δεν έχω κανένα παράπονο.

2. Αυτό επηρέασε πάρα πολύ διότι ήμασταν και οι 20 Τρικαλινοί ποδοσφαιριστές και όλοι οι φίλοι μας και οι συγχωριανοί μας μαζεύονταν κάθε Κυριακή στο γήπεδο, το γεμίζαν για να δούνε εμάς και την αγαπημένη τους ομάδα. Αυτό μπορούμε να το διαπιστώσουμε και τώρα διότι το γήπεδο όταν παίζαμε εμείς που ήμασταν ντόπιοι ήταν γεμάτο ενώ τώρα που είναι όλοι ξένοι και δεν παίζουν Τρικαλινά παιδιά είναι άδειο.
3. Η εμπειρία πραγματικά ήταν μεγάλη, αισθανόμασταν ένα ρίγος πραγματικά όταν βγαίναμε να παίζουμε μπάλα. Το γήπεδο ήταν γεμάτο από τους φιλάθλους και νομίζω ότι τότε άξια ήμασταν αρωγοί της ομάδας όλοι οι ποδοσφαιριστές και είχαμε δίκαια το χειροκρότημα και γεμίζαμε το γήπεδο.
4. Οι φίλαθλοι κάθε Κυριακή γεμίζανε το γήπεδο είτε με τις φωνές είτε με το χειροκρότημα βοηθούσαν την ομάδα να πάρει τη νίκη αλλά ποτέ όμως δεν έφθασαν σε ακραίες αντιδράσεις. Ήταν πάντοτε δίπλα μας και μας στήριζαν.
5. Ήταν το 1983-84 όταν κερδίσαμε μέσα στη Θήβα και η ομάδα άλλαξε κατηγορία και από τη Γ' πήγε στη Β' Εθνική. Επίσης όταν ήμασταν στη Β' Εθνική και ήμασταν συνέχεια στην 5άδα των καλύτερων ομάδων και δεν διακινδυνεύσαμε καμιά φορά να πέσουμε στην άλλη κατηγορία.
6. Δεν ασχολούμουν καθόλου με τη γκρίνια των φιλάθλων, ούτε με τον τρόπο που αντιδρούσαν οι φίλαθλοι. Κοιτούσα να σκύβω το κεφάλι και να παίζω όσο πιο καλά μπορούσα ώστε να τους το ανατρέψω και να με χειροκροτήσουν.

(6)(Ξ.Π.)

1^{ος} Άξονας (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ) "συναισθηματική" ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ.

1. Το 1976 ξεκίνησα την ποδοσφαιρική μου καριέρα στο χωριό μου στη Λαζαρίνα, μεταπήδησα μετά από 3 χρόνια στον ΑΟΤ όπου πιστεύω ότι έκανα μεγάλη καριέρα με πολλές συμμετοχές και με λύπες.
2. Ήταν αρκετά σημαντικό το ότι υπήρχε μια ομάδα σαν τον ΑΟΤ στην πόλη, με επηρέασε πάρα πολύ γιατί από μικρός παρακολουθούσα έστω και ραδιοφωνικά τότε τα παιχνίδια της ομάδας που υποστήριζα και όνειρο μου ήταν να αγωνιστώ σε αυτή την ομάδα. Πιστεύω ότι τα κατάφερα. Η ομάδα του ΑΟΤ έχει παίξει τεράστιο ρόλο στη ζωή μου όχι μόνο ποδοσφαιρικά άλλα και σαν άνθρωπο.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

3. Κατά τη διάρκεια της πορείας μου σε αυτή την ομάδα αισθανόμουν πάρα πολύ περήφανος όπως και όταν τελείωσα την καριέρα μου σε αυτή έφυγα νομίζω γεμάτος ξεχνώντας τα άσχημα και κρατώντας μόνο τα καλά.
4. Υπήρξαν αρκετές στιγμές κατά τη διάρκεια της καριέρας μου που συνδέθηκα με αυτή την ομάδα. Ένας χαρακτηριστικός αγώνα που θυμάμαι εγώ πιο έντονα ήταν ένα παιχνίδι με το Μακεδονικό Θεσσαλονίκης όταν ανέβηκε στην Α' Εθνική ο Μακεδονικός που κερδίσαμε μέσα στα Τρίκαλα 4-0 και γύρω στους 10.000 φιλάθλους ήταν καθ' όλη τη διάρκεια όρθιοι και μας χειροκροτούσαν. Νομίζω ότι αυτό με έκανε πολύ υπερήφανο και θα το κρατήσω για πάντα στη ζωή μου.
5. Επειδή όλοι οι ποδοσφαιριστές ήμασταν από τα χωριά των Τρικάλων ήμασταν πάρα πολύ δεμένοι συναισθηματικά και με τους φιλάθλους και με την έννοια της ομάδος σαν ΑΟΤ. Μπορώ να πω πως όλοι οι φίλαθλοι ήταν κοντά μας και πιστεύω πως αυτό επηρέασε πάρα πολύ και την απόδοση μας κατά τη διάρκεια της πορείας μας στο ΑΟΤ. Καθημερινά συναντιόμασταν με φιλάθλους της ομάδας και ακούγαμε την αγωνία τους για την ομάδα και αυτό μας έκανε να προσπαθούμε πάντα για το καλύτερο.
6. Οποσδήποτε! Συνεχίζω να έχω σχέσεις με τους παλιούς μου συμπαίκτες, είμαστε πάρα πολύ δεμένοι, σχεδόν καθημερινά βγαίνουμε για καφέ. Έχουμε αποκτήσει οικογενειακούς δεσμούς. Είμαστε τρομερά δεμένοι μπορώ να πω ακόμα περισσότερο από τότε.
7. Νομίζω πως η ομάδα κατά τη διάρκεια της καριέρας μου ήταν πάρα πολύ κοντά μου. Με βοήθησε στις δύσκολες στιγμές και ήταν πάντοτε δίπλα μου και στα εύκολα και στα δύσκολα. Φαίνεται καθαρά γιατί διατηρούμε καλές σχέσεις και με παλιούς παράγοντες που ήταν τότε στην ομάδα. Εγώ προσωπικά είμαι πάρα πολύ ευχαριστημένος και από την διοίκηση της τότε ομάδας και από τις τοπικές αρχές και από τους φιλάθλους.

2^{ος} Άξονας (ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

1. Όταν πρωτοξεκίνησα την ποδοσφαιρική μου καριέρα δεν πίστευα ότι οι φιλάθλοι της ομάδας θα μπορούσαν να ωθήσουν την απόδοσή μου σε τόσο μεγάλο βαθμό. Πιστεύω ότι αυτό έπαιξε μεγάλο ρόλο στην καριέρα που είχα στα Τρίκαλα και για αυτό χρωστάω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους αυτούς τους ανθρώπους. Ήταν τρομερό να μπαίνω μέσα σε ένα γήπεδο γεμάτο από κόσμο και πόσο μάλλον από συντοπίτες μου.
2. Χαρακτηριστικά παραδείγματα δεν μπορώ να αναφέρω αλλά υπήρξαν στιγμές στην ομάδα όπου οι οπαδοί, κακώς βέβαια, ορισμένες φορές αδίκησαν τους παίκτες για την απόδοσή τους. Είμαστε

άνθρωποι και υπάρχουν και οι καλές και οι κακές στιγμές τους καταλαβαίνουμε και για αυτό δεν τους κρατήσαμε κακία και συνεχίσαμε να αγωνιζόμαστε σε αυτή την ομάδα.

3. *Εντάζει η αντίδραση των οπαδών ήταν και θετική και αρνητική. Ορισμένες φορές όταν χάναμε μας επηρέαζε οπωσδήποτε. Υπήρχαν παιδιά τα οποία επηρεάζονταν πάρα πολύ και άλλοι που δεν επηρεάζονταν καθόλου. Εγώ ανήκω σε εκείνους που ανά περίπτωση με επηρέαζε αρκετά. Πάντα όμως υπήρχε ο διάλογος μεταξύ μας.*
4. *Εντάζει ο κάθε φίλαθλος έχει τη δική του γνώμη, βλέπει διαφορετικά το ποδόσφαιρο. Εγώ προσωπικά είχα πάντοτε καλή σχέση με τους οπαδούς, άκουγα ότι μου έλεγαν και κρατούσα πάντοτε όσα ήταν καλά και άφηνα τα υπόλοιπα που δεν με αφορούσαν στην άκρη και προσπαθούσα να κάνω όσο καλύτερα τη δουλειά μου. Πιστεύω ότι ένας οπαδός παίζει σημαντικό ρόλο στο κλαμπ και στην απόδοση του κάθε ποδοσφαιριστή ξεχωριστά δεν θεωρώ όμως ότι επηρέασε τις αποφάσεις μου.*
5. *Ναι αρκετές φορές με επηρέαζε αρνητικά αυτό το πράγμα, άλλες πάλι θετικά γιατί προσπαθούσα μέσα από τις φωνές και αυτά που έλεγαν οι φίλαθλοι να γίνω καλύτερος. Υπήρξαν στιγμές που στο τέλος του αγώνα μας περίμεναν με όχι τόσο καλές διαθέσεις, πάντα όμως εγώ είχα τον τρόπο να τους μιλάω όμορφα και να τους εξηγώ ορισμένα πράγματα για να καταλάβουν πως σκέφτεται κάθε ποδοσφαιριστής και πως πάντα θέλει το καλό της ομάδος και νομίζω ότι είχαμε μια εκτίμηση ο ένας προς τον άλλον.*
6. *Ναι βεβαίως. Λαμβάναμε πολλές φορές μέρος για φιλανθρωπικούς σκοπούς σε παιχνίδια φιλικά. Πολλές φορές συγκεντρώναμε χρήματα κι εμείς σαν ποδοσφαιριστές και τα μοιράζαμε σε διάφορους άπορους ανθρώπους. Γενικά πιστεύω ότι το κλαμπ πάντα λειτουργούσε καλά σε αυτό το επίπεδο και νομίζω ότι και ο κόσμος ήταν ευχαριστημένος με αυτό που έβλεπε, την προσπάθεια που κάναμε δηλαδή να βελτιώσουμε τη ζωή κάποιου συνανθρώπου μας που την είχε ανάγκη.*

3^{ος} Άξονας (ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ)

1. *Πιστεύω ότι οι τοπικοί φορείς της ομάδας όπως ο Δήμος, η Νομαρχία, η ΕΠΣ και διάφοροι άλλοι φορείς βοήθησαν σημαντικά την ομάδα βοηθώντας τους παίκτες ως προς τις εγκαταστάσεις, έβρισκαν χορηγίες για την ομάδα. Νομίζω τουλάχιστον όταν ήμασταν εμείς ποδοσφαιριστές και ντόπιοι στην ομάδα ότι ήταν πολύ σημαντικός ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας στην καλή λειτουργία της ομάδος. Ποτέ όμως δεν μπορώ να παραλείψω την στήριξη των φιλάθλων η οποία ήταν μεγάλη.*
2. *Το ότι η ομάδα την εποχή εκείνη αποτελούνταν από γηγενείς ποδοσφαιριστές από παιδιά τα οποία μεγάλωσαν και γαλουχήθηκαν στα τοπικά γήπεδα και στα τοπικά σωματεία νομίζω έπαιξε πάρα πολύ μεγάλο ρόλο, γιατί κάθε ποδοσφαιριστής έφερνε και το δικό του κόσμο στο γήπεδο. Το ότι γέμιζε το*

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιμάχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

γήπεδο ήταν κάτι που δεν θα ξαναδούμε τώρα στην ιστορία του ΑΟΤ αλλά πιστεύω το γεγονός ότι ήμασταν γηγενείς ποδοσφαιριστές δεν ήταν το μόνο που έπαιξε σημαντικό ρόλο αλλά και το ότι ο κόσμος παλαιότερα έβλεπε αλλιώς το ποδόσφαιρο. Η Κυριακή του κόσμου είχε διαφορετικό νόημα περίμενε την ώρα που θα πάει στο γήπεδο.

3. Θα αναφέρω χαρακτηριστικά ότι η εμπειρία με τους φιλάθλους είναι κάτι που εάν δεν το ζήσεις δεν μπορείς να το μεταδώσεις. Στο πρώτο επίσημο παιχνίδι που έχω παίξει όταν βγήκαμε και η παρουσία του κόσμου ήταν τόσο έντονη και αντίκρισα ένα γήπεδο μεγάλο που από τις φωνές του κόσμου σχεδόν δεν άκουγα. Με την πάροδο των παιχνιδιών συνειδητοποίησα το πόσο σημαντικό ρόλο παίζουν οι φίλαθλοι στην ανάδειξη της ομάδος και στο ότι η ομάδα αποτέλεσε μια από τα πιο ιστορικές ομάδες στις κατηγορίες που έχει παίζει.
4. Τη δεκαετία αυτή που τουλάχιστον έπαιξα εγώ επαγγελματικά στον ΑΟΤ η παρουσία των φιλάθλων ήταν το Α και το Ω για την ομάδα, υπήρξε μεγάλη στήριξη προς την ομάδα από τους φιλάθλους μας, το γήπεδο ήταν πάντα γεμάτο. Αυτό φαίνεται όπως είπα και προηγουμένως. Εάν δεν γίνει πάλι κάποια επανεκκίνηση με ντόπιους ποδοσφαιριστές νομίζω ότι η ομάδα θα μείνει εκεί που είναι και τώρα. Ήταν τρομερά σημαντικός ο ρόλος των φιλάθλων και η προσέλευση τους στο γήπεδο και σε προπονήσεις αλλά κυρίως στους αγώνες.
5. Υπήρξαν αρκετές σημαντικές στιγμές στην ποδοσφαιρική μου καριέρα ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η άνοδος που κάναμε από την Γ' στη Β' Εθνική όταν το λεωφορείο της ομάδος έφτασε στην πόλη περίπου 3 χιλιόμετρα πριν φτάσουμε στα Τρίκαλα μας ακολουθούσαν αυτοκίνητα με κόρνες και συνθήματα και φτάσαμε στην παλιά Ασκληπιού, που λέμε, νομίζω ότι είναι από τις λίγες στιγμές που νιώθεις κάτι τόσο έντονα σας ποδοσφαιριστής. Θα πω και άλλο ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, όταν παίζαμε με τον Ηρακλή Θεσσαλονίκης αντίπαλοι με παίκτες οι οποίοι ήταν πολύ καλού επιπέδου νομίζω ότι είναι από τα πιο σημαντικά πράγματα που μπορεί να νιώσει κάποιος ποδοσφαιριστής παίζοντας σε κάποια ανώτερη κατηγορία.
6. Πάντα με τους φιλάθλους υπάρχουν οι θετικές κριτικές και αντιδράσεις μέσα σε ένα παιχνίδι όπως και οι αρνητικές σε αυτό το σημείο θα πρέπει αυτό το πράγμα να το παλέψεις, να το ξεπεράσεις και να προσπαθήσεις να είσαι καλύτερος μέσα στο παιχνίδι. Νομίζω ότι αρκετές φορές επηρεάζεσαι άλλες αρνητικά και άλλες θετικά αλλά νομίζω ότι ο ρόλος του ποδοσφαιριστή είναι αυτά τα πράγματα να τα ξεπερνάει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ξενόγλωσση)

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). Research Methods in Education. London: Routledge
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). Basics of Qualitative Research. London: SAGE Publications Ltd.
- Creswell, J.W. (2016). Η Έρευνα στην Εκπαίδευση. Αθήνα: Ίων.
- Denzin, N. K. (1989). Interpretive Interactionism. Newbury Park, CA: Sage.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2002). The Qualitative Inquiry Reader. London: Sage Publication
- Flick, U. (2011). Introducing Research Methodology: A Beginner's Guide to Doing a Research Project. London: SAGE Publications Ltd
- Maxwell, J. A. (2012). Qualitative Research Design: An Interactive Approach. London: Sage.
- Richardson, A. J. (2012). Paradigms, Theory and Management Accounting Practice: A Comment on Parker (forthcoming) "Qualitative Management Accounting Research: Assessing Deliverables and Relevance". Critical Perspectives on Accounting, 23(1), 83-88.
- Silverman, D. (2010). Qualitative Research. London: Sage
- Thomson, S. B. (2011). Qualitative Research: Validity. JOAAG, 6(1), 77-82.

«ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: Οι παλαιάμαχοι ποδοσφαιριστές του Α.Ο. Τρίκαλα (1980-1990).»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (Ελληνόγλωσση)

- Ζαϊμάκης, Γ. (2015). «'Να 'σαι περήφανος που είσαι Κρητικός': Τοπικότητα, ταυτότητα και πολιτισμική μεταβολή στις κοινότητες των οργανωμένων οπαδών του ΟΦΗ». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.). *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα. Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια
- Ζαϊμάκης, Γ. (2013). «Πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου στην ύστερη νεωτερικότητα: Εμπορευματοποίηση, παγκοσμιοποίηση και αποικιοποίηση». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επ.). *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*. Αθήνα: Πλέθρον
- Ζαϊμάκης Γ. - Ν. Κοταρίδης (επιμ.) (2013) .Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές ταυτότητας, Αθήνα, Πλέθρον
- Κοταρίδης Ν.,(επιμ.) (2005). Φίλαθλοι και βίαια επεισόδια στις ποδοσφαιρικές συναντήσεις 1974-2003.(Κεφάλαιο 1: «Το φαινόμενο της ποδοσφαιρικής βίας: Επισκόπηση των κυριότερων θεωρήσεων της διεθνούς βιβλιογραφίας»). Αθήνα: Επιτροπή Ερευνών, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Κυπριανός Π. - Μ. Χουμεριανός (2009) Ανατομία των ποδοσφαιρικών παθών, Αθήνα, Διόνικος

